

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Računovodstvo za gospodarstvo

**POSLOVANJE MIKRO, MALIH IN SREDNJE
VELIKIH PODJETIJ KOT PODLAGA ZA
PRESOJO KREDITNE SPOSOBNOSTI**

Mentorica: Barbara Galičič Drakslar, univ. dipl. Kandidatka: Bojana Trifunović
ekon.

Lektorica: Tadeja Šef, univ. dipl. slov.

Kranj, maj 2026

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici ge. Barbari Galičič Drakslar, univ. dipl. ekon. za vso podporo in potrpežljivost med celotnim procesom.

Zahvaljujem se tudi lektorici Tadeji Šef, univ. dipl. slov., ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Hvala vsem mojim bližnjim za vso podporo.

IZJAVA

Študentka Bojana Trifunović izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom Barbare Galičič Drakslar.

Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole in v institucionalnem oz. nacionalnem repozitoriju (COBISS).

Dne: 12. 05. 2026

Podpis: _____

POVZETEK

V današnjem hitro spreminjajočem se svetu, uspeh podjetja ni samoumeven, temveč je rezultat preišljenih odločitev, prilagodljivosti in učinkovitega upravljanja financ. Mikro, mala in srednje velika podjetja se pogosto srečujejo z omejenimi viri in nepredvidljivimi tveganji, zato je presoja njihove kreditne sposobnosti ključna za varno financiranje in trajnostno rast. Diplomsko delo se osredotoča na ocenjevanje kreditne sposobnosti podjetja z analizo računovodskih izkazov in finančnih kazalnikov. Glavni cilj naloge je raziskati, kako lahko finančni kazalniki, kot so likvidnost, zadolženost in donosnost, omogočajo oceno finančne stabilnosti in tveganosti podjetja. V teoretičnem delu so predstavljeni ključni pojmi kreditiranja in finančne analize, v praktičnem delu pa je izvedena analiza podjetja za leti 2023 in 2024 ter izračun finančnih kazalnikov. S tem so prikazane ključne dimenzije, kot sta likvidnost in struktura kapitala, ki pomagajo prepoznati morebitna finančna tveganja. Dodatno je izvedena primerjalna analiza s podjetji iz iste panoge, kar omogoča vpogled v konkurenčno okolje in razumevanje odzivov podjetij na finančne izzive.

KLJUČNE BESEDE

- kreditna sposobnost
- kreditno tveganje
- analiza poslovanja
- kredit
- računovodski izkazi
- kreditodajalec
- kreditojemalec

SUMMARY

In today's rapidly changing business environment, a company's success is not guaranteed but is rather the result of thoughtful decision-making, adaptability, and effective financial management. Micro, small, and medium-sized enterprises often face limited resources and unpredictable risks, which make assessing their creditworthiness essential for secure financing and sustainable growth. The thesis focuses on evaluating a company's creditworthiness based on an analysis of financial statements and key financial ratios. The main objective of the thesis is to examine how financial ratios, such as liquidity, leverage, and profitability, can be used to assess a company's financial stability and risk exposure. The theoretical part presents the key concepts of corporate lending and financial analysis, while the empirical part includes an analysis of the selected company for the years 2023 and 2024, as well as the calculation of financial ratios. This highlights key dimensions, such as liquidity and capital structure, which help identify potential financial risks. In addition, a comparative analysis with companies operating in the same industry is conducted, providing insight into the competitive environment and an understanding of companies' responses to financial challenges.

KEYWORDS

- creditworthiness
- credit risk
- business performance analysis
- loan
- financial statements
- borrower
- lender

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema.....	1
1.2	Cilji naloge.....	1
1.3	Predpostavke in omejitve	2
1.4	Metode dela	3
2	POSLOVANJE MIKRO, MALIH IN SREDNJE VELIKIH PODJETIJ	4
2.1	Delitev in pomen delitve	4
2.2	Pravnoorganizacijske oblike podjetij.....	5
2.3	Računovodski izkazi in poročila	5
2.3.1	Poročila poslovanja	5
2.3.2	Računovodski izkazi.....	7
2.4	Analiza poslovanja	10
2.4.1	Analiza z računovodskimi kazalniki	10
2.4.2	Izbor kazalnikov za oceno kreditne sposobnosti.....	13
3	KREDITIRANJE PRAVNIH OSEB	18
3.1	Osnovni pojmi	18
3.2	Vrste kreditov	19
3.2.1	Kratkoročni krediti	19
3.2.2	Dolgoročni krediti	20
3.3	Kreditna sposobnost in boniteta	21
3.4	Kreditni pogoji in postopek odobritve	22
3.4.1	Obrestna mera in načrt odplačevanja.....	22
3.4.2	Zavarovanje	23
3.4.3	Določitev bonitetnega razreda.....	24
3.4.4	Zahteve za odobritev in stroški.....	24
3.4.5	Mnenje in končna odločitev	25
4	ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ KOT PODLAGA ZA KREDITIRANJE	26
4.1	Analiza računovodskih izkazov	26
4.2	Analiza z računovodskimi kazalniki	31
4.3	Primerjava kazalnikov podjetja X s podjetji iz iste panoge	33
4.4	Končno mnenje o kreditni sposobnosti podjetja X	35
5	ZAKLJUČKI	37
6	LITERATURA IN VIRI	39
	PRILOGI	42

KAZALO TABEL

Tabela 1: Merila za razvrščanje podjetij po velikosti	4
Tabela 2: Dejavniki za razvrščanje družb	5
Tabela 3: Bilanca stanja podjetja X za tekoče in preteklo leto	27
Tabela 4: Izkaz poslovnega izida podjetja X za tekoče in preteklo leto	29
Tabela 5: Izračun izbranih kazalnikov plačilne sposobnosti za podjetje X za tekoče in preteklo leto.....	31
Tabela 6: Izračun kazalnikov gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti podjetja X za tekoče in preteklo leto.....	32
Tabela 7: Izračun kazalnikov uspešnost poslovanja podjetja X za tekoče in preteklo leto	33
Tabela 8: Deleži kapitala in deleži dolga izbranih podjetij v tekočem in preteklem letu	33
Tabela 9: Izbrani kazalniki podjetja v tekočem letu	34
Tabela 10: Bilanca s stanja podjetja X za leto 2024 v EUR	43
Tabela 11: Izkaz poslovnega izida podjetja za leto 2024 v EUR.....	44

POJMOVNIK

EBIT:	Kazalnik poslovne uspešnosti, ki prikazuje dobiček podjetja iz osnovne dejavnosti pred vplivom financiranja in obdavčitve.
EBITDA:	Celotni poslovni izid, povečan za amortizacijo in odhodke za obresti. Izračuna se kot razlika med seštevkom vseh prihodkov in seštevkom odhodkov, razen amortizacije in odhodkov za obresti. Kaže tudi denarni tok iz poslovanja in je eden izmed pokazateljev uspešnosti poslovanja.
EURIBOR:	Referenčna obrestna mera, po kateri si banke v evroobmočju medsebojno posojajo sredstva; uporablja se kot osnova za določanje spremenljivih obrestnih mer pri kreditih.
ROA:	Kazalnik, ki prikazuje, koliko dobička podjetje ustvari glede na vrednost vseh sredstev.
ROE:	Kazalnik, ki prikazuje, koliko čistega dobička podjetje ustvari z vloženim lastniškim kapitalom.
TIE:	Kazalnik pokritosti finančnih obveznosti.

KRATICE IN AKRONIMI

AČR:	aktivne časovne razmejitve
AJPES:	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
BS:	bilanca stanja
d. o. o.:	družba z omejeno odgovornostjo
IPI:	izkaz poslovnega izida
MSP:	mikro, mala in srednje velika podjetja
MSRP:	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
OM:	obrestna mera
OOS:	opredmetena osnova sredstva
PČR:	pasivne časovne razmejitve
PI:	poslovni izid
PSR:	Pravila skrbnega računovodenja
s. p.:	samostojni podjetnik
SRS:	Slovenski računovodski standardi
ZBS:	Združenje bank Slovenije
ZGD-1:	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

MSP predstavljajo temelj slovenskega gospodarstva. Zaradi svoje velikosti, omejenih virov in večje občutljivosti na spremembe v poslovnem okolju so praviloma bolj izpostavljena finančnim in likvidnostnim tveganjem kot velika podjetja. Naraščajoči stroški poslovanja, zaostrene tržne razmere in potreba po stalnem prilagajanju poslovnih modelov povečujejo njihovo odvisnost od zunanjih virov financiranja. Mnoge raziskave so pokazale, da veliko teh podjetij v prvih letih poslovanja ne preživi, kar še dodatno poudarja pomen stabilnega poslovanja, skrbnega načrtovanja denarnih tokov in ocenjevanja kreditne sposobnosti kot osnove za pridobitev financiranja ter dolgoročno rast podjetja.

Dostop do bančnih kreditov ima pri tem ključno vlogo, saj omogoča zagotavljanje likvidnosti, financiranje obratnih sredstev in podporo pri nadaljnjem razvoju. Banke pri odobritvi kreditov kreditno sposobnost pravnih oseb presojuje predvsem na podlagi finančne analize poslovanja in računovodskih izkazov. Ti podatki predstavljajo osnovo za oceno finančnega položaja, zadolženosti, donosnosti in sposobnosti podjetja za pravočasno izpolnjevanje svojih obveznosti. MSP so pri dostopu do bančnih virov financiranja pogosto v manj ugodnem položaju, saj razpolagajo z omejenimi informacijami in so bolj izpostavljena finančnim tveganjem. Poleg tega se tudi med podjetji, ki delujejo v isti panogi in v primerljivih tržnih razmerah, pojavljajo pomembne razlike v finančni strukturi, likvidnosti in zadolženosti, kar lahko bistveno vpliva na njihovo kreditno sposobnost.

Problem, ki ga obravnava diplomsko delo, je ugotoviti, v kolikšni meri finančna analiza poslovanja MSP predstavlja ustrezno in zanesljivo podlago za presojo njihove kreditne sposobnosti ter ali je na podlagi računovodskih izkazov in finančnih kazalnikov mogoče pojasniti razlike v kreditni sposobnosti podjetij, ki delujejo v isti panogi.

1.2 Cilji naloge

Cilji diplomskega dela so:

- Analizirati poslovanje izbranih podjetij v isti panogi na podlagi javno dostopnih računovodskih izkazov.
- Oceniti kreditno sposobnost izbranih podjetij in ugotoviti, ali obstajajo razlike v kreditni sposobnosti pravnih oseb znotraj iste panoge.
- Ovrednotiti vlogo finančnih kazalnikov kot orodja pri presoji kreditne sposobnosti pravnih oseb.

1.3 Predpostavke in omejitve

Predpostavke

- Predpostavlja se, da so javno dostopni računovodski izkazi analiziranih podjetij resnični in primerljivi.
- Predpostavlja se, da finančni kazalniki po PSR 8 predstavljajo ustrezno osnovo za presojo poslovanja in kreditne sposobnosti MSP.
- Kljub delovanju podjetij v isti panogi med podjetji obstajajo razlike v njihovi kreditni sposobnosti.
- Kazalniki likvidnosti in zadolženosti imajo pomembno vlogo pri presoji kreditne sposobnosti.

Omejitve

- Pomanjkanje praktičnega znanja z obravnavanega področja in omejen dostop do literature. Analiza temelji izključno na javno dostopnih računovodskih izkazih podjetij, kar pomeni omejen vpogled v podrobnejše informacije o poslovanju, ki lahko vplivajo na celovito presojo kreditne sposobnosti.
- Kreditna sposobnost podjetij je ocenjena izključno na podlagi kvantitativne finančne analize, brez upoštevanja kvalitativnih dejavnikov, kot so boniteta lastnikov, poslovni odnosi z banko ali strateški vidiki poslovanja.
- Raziskava je omejena na izbrana MSP znotraj ene panoge in na določeno časovno obdobje analize, kar omejuje možnost posploševanja rezultatov na druga podjetja, gospodarske panoge ter na dolgoročne poslovne trende in ciklična gibanja.

Raziskovalna vprašanja

- Ali finančna analiza poslovanja MSP omogoča zanesljivo presojo njihove kreditne sposobnosti?
- Ali med izbranimi podjetji, ki delujejo v isti panogi, obstajajo razlike v kreditni sposobnosti?
- Kateri finančni kazalniki imajo največji pomen pri presoji kreditne sposobnosti pravnih oseb?

V diplomskem delu preverjamo naslednji **hipotezi**:

H1: Kljub delovanju v isti panogi se kreditna sposobnost pravnih oseb razlikuje.

H2: Kazalniki likvidnosti predstavljajo enega ključnih dejavnikov pri presoji kreditne sposobnosti pravnih oseb.

1.4 Metode dela

Za izdelavo diplomskega dela so uporabljene različne raziskovalne metode, ki omogočajo doseganje zastavljenih ciljev:

- Induktivno-deduktivna metoda, ki je uporabljena pri oblikovanju sklepnih ugotovitev na podlagi rezultatov praktičnega dela ter preverjanju teoretičnih izhodišč v praksi.
- Analitična metoda, s katero smo v praktičnem delu razčlenili računovodske izkaze izbranih podjetij na posamezne elemente, na podlagi katerih so izračunani izbrani finančni kazalniki.
- Sintetična metoda, s katero smo ugotovitve praktičnega dela povezali s teoretičnimi izhodišči, kar je omogočilo celovito presojo vloge finančne analize kot podlage za oceno kreditne sposobnosti pravnih oseb.
- Opisna metoda, s katero smo predstavili obstoječe stanje na področju poslovanja MSP in kreditiranja pravnih oseb na podlagi relevantnega zakonodajnega in strokovnega okvira.
- Metoda združevanja, ki je uporabljena za povezovanje ugotovitev različnih zakonodajnih in strokovnih virov s področja računovodstva, finančne analize in kreditiranja pravnih oseb.

2 POSLOVANJE MIKRO, MALIH IN SREDNJE VELIKIH PODJETIJ

2.1 Delitev in pomen delitve

Gospodarska družba je pravna oseba, ustanovljena z namenom opravljanja pridobitne dejavnosti na trgu in ustvarjanja dobička. Tako v Sloveniji kot v Evropski uniji se podjetja oziroma gospodarske družbe glede na velikost razvrščajo na mikro, mala, srednje velika in velika podjetja. V slovenski zakonodaji razvrstitev gospodarskih družb po velikosti ureja ZGD-1. V skladu s 55. členom ZGD-1 se družbe razvrščajo po velikosti na podlagi meril, ki se ugotavljajo na bilančni presečni dan letne bilance stanja, in sicer glede na povprečno število delavcev v poslovnem letu, čiste prihodke od prodaje ter vrednost aktive (ZGD-1, 55. člen, 2006).

Tabela 1 prikazuje kriterije, po katerih se podjetja glede na velikost razvrščajo med mikro, mala, srednje velika in velika podjetja. Pri tem morajo izpolnjevati dva od treh meril za razvrstitev.

	MIKRO	MALA	SREDNJA	VELIKA
Povp. št. zaposlenih	< 10	< 50	< 250	> 250
Čisti prihodki od prodaje	< 900.000 €	< 10 mio €	< 50 mio €	> 50 mio €
Vrednost aktive	< 450.000 €	< 5 mio €	< 25 mio €	> 25 mio €

Tabela 1: Merila za razvrščanje podjetij po velikosti
(Vir: ZGD-1, 2006)

Družbe se v skladu z zgoraj navedenimi kriteriji razvrščajo na mikro, male, srednje in velike družbe na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let na bilančni presečni dan bilance stanja (ZGD-1, 2006, 55. člen).

Evropske smernice za opredelitev MSP temeljijo na številu zaposlenih, letnem prometu in letni bilančni vsoti, pri čemer se za razvrstitev podjetja upošteva število zaposlenih ter bodisi letni promet ali skupna bilančna vsota.

Tabela 2 prikazuje kriterije, po katerih se podjetja glede na velikost razvrščajo med MSP.

	MIKRO	MALA	SREDNJA
Število zaposlenih	< 10	< 50	< 250
Čisti prihodki od prodaje	≤ 2 mio €	≤ 10 mio €	≤ 50 mio €
ALI			
Skupna bilančna vsota	≤ 2 mio €	≤ 10 mio €	≤ 43 mio €

Tabela 2: Dejavniki za razvrščanje družb
(Vir: Evropska komisija, b. l.)

2.2 Pravnoorganizacijske oblike podjetij

V Sloveniji poznamo različne pravnoorganizacijske oblike. Najpogostejši obliki sta s. p. in d. o. o., vendar obstajajo tudi druge, kot so:

- družba z neomejeno odgovornostjo,
- komanditna družba,
- delniška družba,
- komanditna delniška družba,
- tiha družba,
- zbornice,
- podružnice,
- banke in zavarovalnice,
- zavodi,
- zadruge (Data, 2020).

2.3 Računovodski izkazi in poročila

2.3.1 Poročila poslovanja

Letno poročilo

V skladu z zakonom morajo gospodarske družbe za vsako poslovno leto sestaviti letno poročilo. Letno poročilo je uradni dokument podjetja, s katerim poslovanje javnosti in drugim deležnikom predstavlja celovit pregled poslovanja podjetja. V njem so zajete informacije o finančnem položaju, uspešnosti poslovanja in razvoju podjetja v posameznem poslovnem letu. Letno poročilo omogoča resničen in pošten prikaz poslovanja ter zagotavlja preglednost in primerljivost podatkov za uporabnike informacij (ZGD-1, 2006).

Letno poročilo mora biti predloženo na AJPES v zakonsko določenih rokih. Male družbe, katerih vrednostni papirji se ne trgujejo na organiziranem trgu in podjetniki morajo letno poročilo predložiti v treh mesecih po koncu poslovnega leta, medtem ko morajo družbe, zavezane k reviziji, letno poročilo predložiti v osmih mesecih po koncu poslovnega leta. V enakem roku so nadrejene družbe dolžne predložiti tudi konsolidirano letno poročilo (ZGD-1, 2006, 58. člen). Podatki iz letnih poročil so javno dostopni prek sistema AJPES, letna poročila družb, katerih vrednostni papirji kotirajo na organiziranem trgu, pa so dostopna tudi na spletni strani Ljubljanske borze.

Letno poročilo podjetja je sestavljeno iz:

- poslovnega poročila,
- računovodskega poročila, ki vsebuje računovodske izkaze in pojasnila k izkazom.

Tiste družbe, ki veljajo za nadrejene (eni ali več družbam), morajo obvezno izdelovati konsolidirano letno poročilo, ki mora biti revidirano. Revizija mora biti opravljena v 6 mesecih od konca poslovnega leta (ZGD-1, 2006, 56. člen).

Družbe, ki so zavezane k sestavi letnega poročila v razširjenem obsegu (zlasti srednje velike in velike družbe ter družbe, katerih vrednostni papirji trgujejo na organiziranem trgu), morajo poleg navedenih izkazov sestaviti tudi:

- izkaz denarnih tokov in
- izkaz gibanja kapitala (Robnik, 2021b).

Poslovno poročilo

Poslovno poročilo je sestavni del letnega poročila in je urejeno v 70. členu ZGD-1. Njegov namen je zagotoviti celovit, resničen in pošten prikaz razvoja, poslovanja in finančnega položaja družbe, hkrati pa dopolnjevati informacije, razkrite v računovodskih izkazih. Poseben poudarek je namenjen pojasnilom, ki niso razkrita v računovodskih izkazih, vendar so ključna za razumevanje uspešnosti, tveganj in stabilnosti družbe (ZGD-1, 2006, 70. člen).

Oblika poročila ni zakonsko predpisana, kar pomeni, da poslovodstvo samo določi, kako bo poročilo sestavljeno. Poročilo je tako pomemben javno objavljen dokument, s katerim poslovodstvo predstavlja poslovanje družbe lastnikom, upnikom, bankam, zaposlenim in drugim deležnikom ter omogoča celovito presojo uspešnosti in stabilnosti podjetja. Poslovno poročilo predstavlja izkaz in sliko podjetja, saj v njem predstavimo dosežene rezultate, ključne izzive, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnjega razvoja podjetja (Robnik, 2008b). Pri pripravi poslovnega poročila je vsebina prilagojena velikosti družbe. Vse družbe morajo izpolniti zahteve zakona, pri čemer mikro in male družbe pripravijo poenostavljeno poročilo, srednje in velike

družbe pa zagotovijo širši nabor informacij, zlasti glede tveganj, prihodnjega razvoja in poslovnih usmeritev.

Zakon določa, da mora poslovno poročilo praviloma vsebovati:

- pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe,
- prikaz finančnega položaja družbe,
- opis bistvenih tveganj in negotovosti, vključno z izpostavljenostjo cenovnim, kreditnim in likvidnostnim tveganjem ter tveganjem denarnega toka,
- informacije o pomembnih poslovnih dogodkih po koncu poslovnega leta,
- oceno pričakovanega prihodnjega razvoja družbe,
- podatke o dejavnostih na področju raziskav in razvoja,
- obstoj in poslovanje podružnic, vključno s tujino, če družba podružnice ima,
- informacije o ključnih neopredmetenih sredstvih in pojasnilo, kako ta sredstva prispevajo k ustvarjanju vrednosti v družbi,
- cilje in ukrepe upravljanja finančnih tveganj družbe,
- poročilo o trajnosti, pripravljeno v skladu s 70.c členom ZGD-1, kjer je to zakonsko potrebno (ZGD-1, 2006, 70. člen).

Družbe, ki so zavezane k reviziji, morajo v poslovno poročilo vključiti tudi izjavo o upravljanju. V njej so predstavljene informacije o sistemu upravljanja družbe, strukturi organov vodenja in nadzora, notranjih kontrolah ter politiki upravljanja tveganj (ZGD-1, 2006, 70. člen).

2.3.2 Računovodski izkazi

Za uspešno poslovanje podjetja so ključnega pomena zanesljivi in pravočasni podatki o lastnem poslovanju. Ti podatki so zajeti v različnih poročilih, med katerimi imajo osrednjo vlogo računovodski izkazi. Računovodski izkazi predstavljajo temeljni vir informacij o poslovanju podjetja ter osnovno orodje za spremljanje njegovega finančnega položaja, uspešnosti in stabilnosti. Z njimi se na pregleden in primerljiv način prikazujejo finančni položaj, poslovni izid in denarni tokovi v določenem obračunskem obdobju (Robnik, 2008a).

Računovodski izkazi se pripravljajo na podlagi računovodskih evidenc in so predmet rednega preverjanja prek notranjih kontrol, po potrebi pa tudi s strani revizije, če je družba zavezana k reviziji. Prikazovati morajo resnično in pošteno stanje sredstev, obveznosti do virov sredstev, prihodkov, odhodkov ter poslovnega izida v obliki dobička ali izgube. Njihova pravilna priprava in ustrezna interpretacija omogočata transparentno upravljanje podjetja, podporo odločanju poslovodstva ter zagotavljanje zanesljivih informacij za notranje in zunanje deležnike. Računovodski izkazi predstavljajo tudi osnovo za pripravo poslovnega poročila, finančno analizo, spremljanje ključnih kazalnikov in strateško načrtovanje.

Namen računovodskih izkazov je:

- prikaz finančnega položaja družbe na določen dan, vključno s sredstvi, obveznostmi in kapitalom,
- ocena uspešnosti poslovanja v določenem obdobju, izražena s prihodki, odhodki ter dobičkom ali izgubo,
- analiza denarnih tokov, ki omogoča presojo sposobnosti družbe za poravnavanje obveznosti in financiranje prihodnjih naložb,
- zagotavljanje podlage za sprejemanje poslovnih in strateških odločitev posloводства, lastnikov in drugih deležnikov, kot so banke, investitorji in regulatorni organi (Robnik, 2008a).

Temeljni računovodski izkazi so:

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov in
- izkaz sprememb kapitala.

V skladu s 60. členom ZGD-1 je za vse družbe obvezna sestava bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Za male kapitalske družbe, katerih vrednostni papirji se ne trgujejo na organiziranem trgu, zakon določa, da letno poročilo obvezno vključuje bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in prilogo s pojasnili k izkazom. Izkaz denarnih tokov in izkaz sprememb kapitala sta obvezna le za srednje in velike družbe in za družbe, ki nastopajo na trgu vrednostnih papirjev. Takšna prilagoditev obsega računovodskih izkazov glede na velikost družbe omogoča ustrezno raven razkritij, ki je potrebna za pravilno razumevanje poslovanja, finančnega položaja in uspešnosti družbe, hkrati pa upošteva načelo sorazmernosti poročanja (ZGD-1, 2006, 60. člen).

Računovodski izkazi so lahko pripravljene po Slovenskih računovodskih standardih (Slovenski inštitut za revizijo, 2024) ali po Mednarodnih standardih računovodskega poročanja (Uredba Komisije (ES) št. 1126/2008, 2008).

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu poslovnega leta, za katero se sestavlja. Temeljno bilančno pravilo določa, da mora biti aktiva enaka pasivi, kar pomeni, da ima vsako sredstvo svoj vir financiranja. Kaže premoženje, s katerim podjetje razpolaga (sredstva) in vire financiranja, s katerimi podjetje financira premoženje (obveznosti do virov sredstev). Tako omogoča vpogled v premoženjski in finančni položaj podjetja na določen dan, kar je ključno za oceno njegove likvidnosti, solventnosti in kreditne sposobnosti. Oblika in vsebina bilance sta urejeni s 65. členom ZGD-1 in SRS 20 (Štefe, 2025).

Izkaz poslovnega izida je drugi temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje poslovni izid podjetja za poslovno leto, za katero se sestavlja. Prikazuje uspešnost poslovanja v določenem obdobju preko ustvarjenih prihodkov, nastalih odhodkov ter doseženega poslovnega izida (izguba ali dobiček). Izkaz omogoča oceno rentabilnosti poslovanja, učinkovitosti poslovnih odločitev ter predstavlja osnovo za finančno analizo kazalnikov donosnosti. Oblika in vsebina izkaza sta urejeni s 66. členom ZGD-1 in SRS 21 (Štefe, 2025).

Poleg standardnega prikaza PI je v IPI možno izračunati tudi EBIT in EBITDA.

EBIT predstavlja dobiček podjetja pred upoštevanjem obresti in davkov ter je eden ključnih kazalnikov poslovne uspešnosti. Prikazuje, kako podjetje ustvarja dobiček iz svojih osnovnih dejavnosti v določenem obdobju, neodvisno od strukture financiranja in vpliva davčnega sistema. Omogoča vpogled v sposobnost podjetja za generiranje pozitivnega poslovnega izida iz rednega poslovanja in učinkovitost nadzora nad poslovnimi stroški (Štefe, 2025).

EBITDA je razširjena različica kazalnika EBIT, saj dodatno vključuje vpliv amortizacije. Prikazuje dobiček iz osnovnega poslovanja neodvisno od načina financiranja, davčnih obveznosti in računovodske politike amortizacije. Tako kot EBIT služi kot pokazatelj sposobnosti podjetja za ustvarjanje pozitivnega poslovnega izida in za učinkovito obvladovanje poslovnih stroškov (Praper, b. l.).

Vključitev kazalnikov EBIT in EBITDA v analizo poslovanja je še posebej pomembna pri finančni presoji podjetij, saj nudi vpogled v njihovo sposobnost generiranja sredstev za izpolnjevanje obveznosti, financiranje rasti in oceno kreditne sposobnosti. Ti kazalniki dopolnjujejo standardni izkaz poslovnega izida in omogočajo celovitejšo finančno analizo podjetja (Štefe, 2025).

Izkaz denarnih tokov prikazuje denarni tok oziroma gibanje denarnih sredstev v podjetju za poslovno leto, za katero se sestavlja. Omogoča vpogled v denarni vidik poslovanja ter prikazuje, kako podjetje ustvarja in porablja denar ter kako učinkovito upravlja svoja denarna sredstva. S finančnega vidika je kratkoročno v ospredju plačilna sposobnost podjetja, ki izraža njegovo zmožnost pravočasnega in nemotenega poravnavanja zapadlih obveznosti, dolgoročno pa je ključna solventnost podjetja, ki kaže sposobnost poravnavanja vseh obveznosti v daljšem časovnem obdobju. Izkaz se lahko pripravi po neposredni ali posredni metodi (Štefe, 2025).

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje spremembe sestavin kapitala v poslovnem letu, za katero se sestavlja. Prikazuje spremembe, ki so zajete tudi v BS, vključno z uporabo čistega dobička ali pokrivanjem izgube (Štefe, 2025).

2.4 Analiza poslovanja

Sistematično proučevanje poslovnih procesov in rezultatov, znano kot analiza poslovanja, omogoča pridobitev celovitega pregleda finančnega položaja, uspešnosti poslovanja in tveganj, ki lahko vplivajo na stabilnost podjetja. Na splošno lahko analizo opredelimo kot proces, s katerim se ne ugotavlja zgolj obstoječe stanje, temveč se hkrati oblikujejo strokovno utemeljeni predlogi za nadaljnji razvoj in optimizacijo poslovanja (Šuštar, 2011).

Posebno mesto ima finančna analiza, ki z uporabo računovodskih izkazov in finančnih kazalnikov ocenjuje ključne vidike poslovanja, kot so likvidnost, finančna struktura, donosnost in denarni tokovi. Takšna analiza je pomembna tako za notranje odločevalce kot za zunanje uporabnike, predvsem banke, investitorje, dobavitelje in poslovne partnerje, saj omogoča oceno kreditne sposobnosti, stabilnosti in tveganj podjetja.

Analiza poslovanja in finančna analiza sta tesno povezani z zakonskimi in strokovnimi standardi, ki urejajo računovodsko poročanje. Računovodski izkazi se pripravljajo v skladu z ZGD-1 (2006), SRS (Slovenski inštitut za revizijo, 2024) in PSR (Slovenski inštitut za revizijo, 2016). Ti standardi zagotavljajo, da so podatki verodostojni, primerljivi in strukturirani na način, ki omogoča zanesljivo finančno analizo, ne le za notranje odločevalce, temveč tudi za bančne institucije in druge zunanje uporabnike.

2.4.1 Analiza z računovodskimi kazalniki

Analiza z računovodskimi kazalniki je ena izmed metod računovodskega analiziranja, s katero se ocenjuje uspešnost, učinkovitost in finančni položaj podjetja. Temelji na pretvorbi absolutnih podatkov iz računovodskih izkazov v relativna števila, ki služijo kot računovodski kazalniki, kar omogoča boljšo interpretacijo podatkov in primerljivost poslovanja čez čas ali med različnimi podjetji (Štefe, 2025). Računovodski kazalniki so opredeljeni v PSR (Slovenski inštitut za revizijo, 2016) in se lahko izražajo kot deleži (stopnje udeležbe), koeficienti ali indeksi – odvisno od narave izračuna in namena analize.

Če ena kategorija kazalnika izhaja iz bilance stanja in je zato statična, druga pa iz izkaza poslovnega izida in je dinamična, je treba za pravi izračun kazalnika statično kategorijo preračunati na povprečno stanje v proučevanem obdobju, saj se stanje statične kategorije med obdobjem spreminja (Štefe, 2025).

Računovodskih kazalnikov, ki jih lahko izračunamo, je veliko, vendar izračun vseh ni smiseln. Po PSR (Slovenski inštitut za revizijo, 2016) je namreč del računovodskega

analiziranja tudi izbiranje računovodskih kazalnikov izmed razpoložljivih računovodskih podatkov, zato se podjetja običajno osredotočijo na temeljne kazalnike glede na namen analize in poslovne odločitve, ki jih želijo podpreti. Takšna analiza je še posebej uporabna pri presoji kreditne sposobnosti podjetja, saj kazalniki likvidnosti, financiranja, donosnosti ter gospodarnosti in obračanja, omogočajo kvantitativno oceno finančne stabilnosti, sposobnosti poravnavanja obveznosti in tveganja neizpolnitve finančnih obveznosti do bank ali drugih upnikov. Pomembno je poudariti, da posamezen kazalnik sam po sebi ne daje celovite slike o poslovanju podjetja. Zaradi tega se v praksi uporablja kombinacija več kazalnikov, ki omogoča bolj celostno oceno poslovanja. Interpretacija rezultatov mora upoštevati tudi posebnosti panoge, velikost podjetja, gospodarske razmere ter primerjalne vrednosti iz preteklih obdobj ali konkurenčnih podjetij (Štefe, 2025).

Po PSR (Slovenski inštitut za revizijo, 2016) so kazalniki razdeljeni v naslednje skupine:

Kazalniki financiranja (vlaganja) omogočajo oceno, v kolikšni meri so sredstva podjetja financirana z lastnim oziroma tujim kapitalom. Podjetja z omejenimi lastnimi viri financiranja so praviloma finančno bolj ranljiva, saj večja odvisnost od dolžniškega kapitala povečuje izpostavljenost finančnim tveganjem. Stabilnost poslovanja lahko podjetje izboljša z ustrezno strukturo dolgoročnih virov financiranja, saj kratkoročni viri pogosto ne zagotavljajo dovolj stabilne podlage za dolgoročno poslovanje. Ti kazalniki zato poleg obsega dolga omogočajo tudi oceno finančne stabilnosti in tveganja plačilne sposobnosti. Pri tem je treba upoštevati, da je dolg praviloma cenejši vir financiranja, medtem ko je lastni kapital dražji, saj lastniki pričakujejo višjo stopnjo donosa. Uporaba dolžniškega kapitala lahko poveča donosnost lastniškega kapitala zaradi učinka finančnega vzvoda, vendar večji delež dolga hkrati povečuje finančno tveganje podjetja (Štefe, 2025).

Kazalniki investiranja prikazujejo, kolikšen je delež posamezne vrste sredstev v vseh sredstvih. Višja vrednost kazalnika pomeni, da ima podjetje večji delež sredstev vezan v dolgoročnih naložbah, kar je značilno za kapitalsko intenzivne dejavnosti, kjer je za opravljanje dejavnosti potrebna večja količina opreme, strojev ali nepremičnin. Nasprotno pa nižja vrednost kazalnika kaže, da ima podjetje večino sredstev v kratkoročnih oblikah, kot so denarna sredstva ali terjatve (Štefe, 2025).

Kazalniki vodoravne finančne sestave se uporabljajo za analizo razmerja med sredstvi in viri financiranja podjetja ter presoji, ali so sredstva financirana z ustreznimi viri glede na njihovo ročnost. Temeljno finančno pravilo določa, da morajo biti dolgoročna sredstva financirana z dolgoročnimi viri, kratkoročna sredstva pa s kratkoročnimi. Kršitev tega načela povečuje tveganje likvidnostnih težav, saj podjetje kratkoročne obveznosti poravnava hitreje, kot se sredstva vračajo v poslovni proces.

Kazalniki tako omogočajo oceno finančnega ravnotežja, kapitalske ustreznosti in stabilnosti financiranja, kar je pomembno za presojo kreditne sposobnosti podjetja. Kljub temu pa sami po sebi ne zagotavljajo popolne slike plačilne sposobnosti, saj je za celovito oceno treba upoštevati tudi denarne tokove, bonitetno oceno, obseg in dinamiko obveznosti ter specifična tveganja panoge (Štefe, 2025).

Kazalniki obračanja se uporabljajo za analizo učinkovitosti podjetja pri upravljanju svojih sredstev in spremljanju, kako hitro se posamezne postavke sredstev oziroma obveznosti pretvorijo v denar ali prodajo. Ti kazalniki omogočajo oceno obvladovanja zalog, terjatev in obveznosti, kar je ključno za zagotavljanje nemotenega denarnega toka in likvidnosti podjetja. Visoke vrednosti kazalnikov obračanja nakazujejo, da podjetje hitro pretvarja sredstva v denar ali prodajo, kar kaže na učinkovito upravljanje zalog in terjatev ter dobro likvidnostno stanje. Nizke vrednosti pa opozarjajo na počasno obračanje sredstev, kar lahko pomeni zastoje v prodaji, prevelike zaloge ali težave pri izterjavi terjatev, s tem pa večje tveganje za likvidnostne težave (Štefe, 2025).

Kazalniki gospodarnosti prikazujejo razmerje med prihodki in odhodki ter omogočajo presojo, kako gospodarno oziroma ekonomično podjetje upravlja svoje vire. Višja vrednost kazalnika nakazuje učinkovitejšo rabo sredstev in bolj gospodarno poslovanje, medtem ko nižja vrednost kaže na manj učinkovito uporabo virov in višje stroške v primerjavi s prihodki (Štefe, 2025).

Kazalniki donosnosti prikazujejo razmerje med dobičkom in vloženimi sredstvi ter omogočajo oceno, kako uspešno podjetje ustvarja dobiček glede na obseg kapitala ali sredstev. Višje vrednosti kazalnikov pomenijo, da podjetje učinkovito uporablja vire za ustvarjanje dobička, medtem ko nižje vrednosti kažejo na manjšo dobičkonosnost in manj učinkovito rabo sredstev. Kazalniki donosnosti so ključni za oceno finančne uspešnosti podjetja in njegove kreditne sposobnosti (Štefe, 2025).

Kazalniki denarnega izida prikazujejo sposobnost podjetja za ustvarjanje denarnih tokov iz poslovanja. Višje vrednosti nakazujejo, da podjetje ustvarja dovolj denarja za financiranje svojih obveznosti, investicij in rasti, medtem ko nižje vrednosti opozarjajo na morebitne likvidnostne težave. Ti kazalniki so pomembni za presojo plačilne sposobnosti in stabilnosti poslovanja (Štefe, 2025).

Kazalniki dodane vrednosti prikazujejo, koliko vrednosti podjetje ustvarja z obdelavo vhodnih sredstev oziroma koliko prispeva k ustvarjanju bogastva. Višja vrednost kazalnika pomeni, da podjetje ustvarja večjo vrednost glede na vložene vire, kar kaže na učinkovito in gospodarsko poslovanje. Nižje vrednosti kažejo na manjšo produktivnost in učinkovitost. Ti kazalniki so pomembni tudi pri oceni konkurenčnosti podjetja in njegove sposobnosti ustvarjanja dobička (Štefe, 2025).

2.4.2 Izbor kazalnikov za oceno kreditne sposobnosti

Za oceno kreditne sposobnosti podjetja se izračunajo določeni kazalniki, ki prikazujejo finančni položaj in stabilnost podjetja. Pri tem se uporabljajo podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Izbrani kazalniki za presojo kreditne sposobnosti so razporejeni v tri skupine:

- kazalniki plačilne sposobnosti,
- kazalniki gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti,
- kazalniki uspešnosti poslovanja.

Kazalniki plačilne sposobnosti

Kazalniki plačilne sposobnosti omogočajo oceno sposobnosti podjetja za najemanje novih dolgov in poravnavanje svojih obveznosti do kreditodajalcev, dobaviteljev in drugih upnikov. Pri tem se presoja predvsem struktura financiranja podjetja in njegova kratkoročna likvidnost.

$$\text{Delež lastniškega financiranja} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} * 100$$

Vrednost kazalnika blizu 100 % pomeni, da je podjetje večinoma financirano z lastnimi viri, kar kaže na stabilno in varno finančno politiko, manjše tveganje poslovanja in manjšo odvisnost od tujih financerjev. Slabost takšne strukture financiranja je lahko nižja donosnost lastniškega kapitala. Vrednost kazalnika blizu 0 % pa pomeni, da se podjetje skoraj v celoti financira s tujimi viri, kar povečuje finančno tveganje, tveganje plačilne sposobnosti ter odvisnost od bank in drugih upnikov (Štefe, 2025).

$$\text{Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja} = \frac{\text{finančni dolgovi}}{\text{kapital}} * 100$$

Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja prikazuje finančno moč podjetja in njegovo občutljivost na dodatno zadolževanje. Vrednosti nad 1 pomenijo, da ima podjetje več dolgov kot kapitala, kar povečuje finančno tveganje in verjetnost likvidnostnih težav. Vrednosti pod 1 kažejo, da je več kapitala kot dolgov, podjetje ima prostor za dodatno zadolževanje, a premalo dolga lahko zmanjša donosnost lastniškega kapitala (Štefe, 2025).

Poleg strukture financiranja je za presojo plačilne sposobnosti pomembna tudi likvidnost podjetja. Likvidnost pomeni sposobnost podjetja za pravočasno poravnavanje svojih obveznosti z razpoložljivimi denarnimi sredstvi oziroma s sredstvi, ki jih je mogoče hitro pretvoriti v denarna sredstva. Ne zadostna likvidnost

lahko povzroči težave pri poravnavanju obveznosti tudi v primeru, ko podjetje sicer posluje z dobičkom. Spremljanje likvidnosti je zato pomembno tako za poslovodstvo kot za kreditodajalce, saj omogoča oceno plačilne sposobnosti podjetja.

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Kratkoročni koeficient prikazuje sposobnost podjetja za poravnavanje kratkoročnih obveznosti (tiste, ki zapadejo v enem letu) s sredstvi, ki jih je mogoče v istem obdobju unovčiti. Vrednost koeficienta nad 1 pomeni, da ima podjetje več kratkoročnih sredstev kot kratkoročnih obveznosti, kar za upnike pomeni večjo varnost. Po drugi strani poslovodstvo pogosto stremi k nekoliko nižji vrednosti koeficienta, saj lahko previsoka vrednost kaže na prevelike zaloge, prekomerno denarno likvidnost ali neučinkovito uporabo sredstev, ki bi jih bilo mogoče donosneje investirati (AJ PES, b. l.).

$$\text{Hitri koeficient} = \frac{\text{denarna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Hitri koeficient meri razmerje med denarnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi podjetja na določen dan. Prikazuje, v kolikšni meri lahko podjetje poravnava svoje kratkoročne obveznosti z razpoložljivimi denarnimi sredstvi, če bi te zapadle hkrati in predstavlja povprečno sposobnost denarnega poravnavanja kratkoročnih obveznosti. Vrednost koeficienta nad 1 pomeni, da so kratkoročne obveznosti manjše od razpoložljivih denarnih sredstev, kar za upnike predstavlja visoko varnost. Vendar pa prevelika vrednost kaže na neučinkovito rabo sredstev, saj so prekomerna denarna sredstva vezana in ne ustvarjajo donosa. Vrednost pod 1 pomeni, da so kratkoročne obveznosti višje od razpoložljivih denarnih sredstev, kar lahko nakazuje povečano tveganje za plačilno sposobnost podjetja (Štefe, 2025).

$$\text{Pospešeni koeficient} = \frac{\text{denarna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Pospešeni koeficient prikazuje, v kolikšni meri lahko podjetje poravnava kratkoročne obveznosti z razpoložljivimi denarnimi sredstvi ter pričakovanimi prilivi iz unovčenih kratkoročnih terjatev. Koeficient daje okvirno oceno sposobnosti podjetja za plačilo kratkoročnih obveznosti, vendar ne odraža popolne likvidnosti v vsakem trenutku. Denarni tok podjetja je lahko začasno omejen zaradi zamud pri plačilih ali blokad na transakcijskem računu, zato kazalnik ne omogoča dokončnih trditev o kratkoročni plačilni sposobnosti. Uporablja se za oceno relativnega tveganja – višja vrednost nakazuje manjše tveganje, nižja pa večje (Štefe, 2025).

Pomemben kazalnik pri oceni sposobnosti poravnavanja dolgov je tudi kazalnik pokritosti obresti, ki prikazuje razmerje med ustvarjenim poslovnim rezultatom in stroški obresti.

$$\text{TIE} = \frac{\text{EBITDA}}{\text{obresti}}$$

Kazalnik prikazuje, kolikokrat lahko podjetje pokrije svoje obrestne obveznosti z ustvarjenim dobičkom iz poslovanja. Višja vrednost kazalnika pomeni večjo varnost za kreditodajalce, saj podjetje lažje poravnava stroške financiranja (Hayes, 2026).

Neto finančni dolg je kazalnik, ki oceni dolgoročne kreditne sposobnosti podjetja in pomaga oceniti, v kolikšni meri so finančne obveznosti kritične glede na razpoložljiva sredstva. Prikazuje, koliko dolga ostane podjetju po upoštevanju likvidnih sredstev, ki jih lahko uporabi za poplačilo dolgov.

NFD =

$$\frac{\text{kratkoročne finančne obveznosti} + \text{dolgoročne finančne obveznosti} - \text{denarna sredstva}}{\text{EBITDA}}$$

Višja vrednost kazalnika pomeni večje finančno tveganje in višjo obremenitev podjetja z obveznostmi, medtem ko nižja vrednost kaže na bolj stabilno finančno strukturo in večjo sposobnost poravnavanja dolga. Vrednost kazalnika je lahko tudi negativna, če ima podjetje več denarnih sredstev kot finančnih dolgov (Mayr, 2022).

Kazalniki plačilne sposobnosti tako omogočajo vpogled v strukturo financiranja, likvidnost in dolgoročno sposobnost odplačevanja dolgov, vendar sami po sebi ne zadostujejo za celovito oceno finančnega položaja podjetja. Zato se analiza kreditne sposobnosti nadaljuje z obravnavo kazalnikov gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti, ki omogočajo oceno uspešnosti poslovanja ter sposobnosti podjetja za ustvarjanje dobička in vrednosti.

Kazalniki gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti

Naslednji kazalniki omogočajo oceno učinkovitosti upravljanja virov in sredstev podjetja ter njegove sposobnosti ustvarjanja dobička glede na vložene vire. Ti kazalniki so ključni za kreditodajalce, saj poleg likvidnosti in strukture financiranja pokažejo, ali podjetje ustvarja zadosten dobiček za pokrivanje obveznosti, poravnavanje dolga in zagotavljanje donosnosti za lastnike.

$$\text{ROA} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečna sredstva}} * 100$$

Koeficient donosnosti sredstev ali ROA prikazuje, koliko dobička podjetje ustvari glede na vrednost vseh sredstev. Kazalnik meri učinkovitost uporabe sredstev pri ustvarjanju dobička, ne glede na način financiranja podjetja. Višja vrednost kazalnika pomeni, da podjetje učinkoviteje uporablja svoja sredstva za ustvarjanje dobička, kar kaže na večjo uspešnost poslovanja in manjše poslovno tveganje. Nižja ali negativna vrednost kazalnika pa kaže na manj učinkovito uporabo sredstev oziroma na nižjo dobičkonosnost poslovanja (Štefe, 2025).

$$\text{ROE} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečni kapital}} * 100$$

Koeficient čiste donosnosti kapitala ali ROE je za lastnike podjetja eden najpomembnejših in najpogosteje uporabljenih kazalnikov donosnosti. Prikazuje, koliko čistega dobička podjetje ustvari z vloženim lastniškim kapitalom. Višja vrednost kazalnika pomeni, da podjetje učinkoviteje uporablja kapital lastnikov in ustvarja več dobička na enoto vloženega kapitala. Nižja ali negativna vrednost kazalnika pa kaže na manj učinkovito uporabo kapitala ali nižjo dobičkonosnost poslovanja (Štefe, 2025).

$$\text{Koeficient gospodarnosti poslovanja} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

Koeficient gospodarnosti poslovanja prikazuje gospodarnost podjetja pri opravljanju osnovne dejavnosti. Cilj vsakega podjetja je, da je vrednost kazalnika nad 1, saj to pomeni, da podjetje posluje gospodarno, in so prihodki večji od odhodkov (ustvarja dobiček) (AJPES, b. l.).

Kazalniki uspešnosti poslovanja

$$\text{Delež dolga v financiranju} = \frac{\text{dolg}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} * 100$$

Delež dolga v financiranju prikazuje, kolikšen del skupnih virov sredstev podjetja predstavlja dolžniški kapital – krediti, posojila in obveznice. Visoka vrednost kazalnika pomeni, da je podjetje močno zadolženo, kar povečuje finančno tveganje, hkrati pa omogoča povečanje donosnosti lastniškega kapitala preko učinka finančnega vzvoda. Nizka vrednost kaže na zmanjšanje tveganja, a lahko omejuje potencialno donosnost lastniškega kapitala (Štefe, 2025).

EBIT in EBITDA sta kazalnika, ki prikazujeta uspešnost poslovanja ter omogočata poslovodstvu spremljanje in vodenje podjetja. EBIT ali dobiček iz poslovanja prikazuje, kako je podjetje poslovalo v določenem obdobju pri svojih dejavnostih. EBITDA pa predstavlja dobiček iz poslovanja pred amortizacijo oziroma dobiček pred

obrestmi in davki. Dobičkonosnost prihodkov pa prikazujeta EBIT marža in EBITDA marža (AJ PES, b. l.).

$$\text{EBIT} = \text{poslovni prihodki} - \text{poslovni odhodki}$$

$$\text{EBITDA} = \text{EBIT} + \text{odpisana vrednost (odpisi vrednosti, amortizacija in prevrednotenja)}$$

$$\text{EBIT marža} = \frac{\text{EBIT}}{\text{prihodki od prodaje}}$$

$$\text{EBITDA marža} = \frac{\text{EBITDA}}{\text{prihodki od prodaje}}$$

Pogosto se uporablja tudi profitna marža, ki kaže, koliko denarnih enot čistega dobička oziroma izgube ustvari poslovni subjekt na denarno enoto čistih prihodkov od prodaje. Višja kot je realizirana profitna marža, uspešnejše je poslovanje poslovnega subjekta (AJ PES, b. l.).

$$\text{Profitna marža} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{čisti prihodki od prodaje}}$$

3 KREDITIRANJE PRAVNIH OSEB

3.1 Osnovni pojmi

Zunanji viri financiranja predstavljajo pomemben vir sredstev za podjetja, zlasti kadar lastni viri ne zadoščajo za tekoče poslovanje, rast ali razvoj. Pri MSP je ta potreba še izrazitejša, saj pogosto razpolagajo z omejenimi lastnimi viri, hkrati pa so bolj občutljiva na spremembe v obsegu prodaje, plačilnih rokih in tržnih razmerah. Dostop do kreditov je zato pri teh podjetjih ključnega pomena, hkrati pa omejen z njihovo kreditno sposobnostjo. Banke pri presoji, ali in pod kakšnimi pogoji bodo odobrile kredit, izhajajo predvsem iz finančne analize poslovanja podjetja, ki temelji na računovodskih izkazih in finančnih kazalnikih. Z njihovo pomočjo se ocenjuje likvidnost, zadolženost, donosnost ter sposobnost podjetja za izpolnjevanje svojih finančnih obveznosti. Med zunanjimi viri financiranja imajo bančni krediti ključno vlogo, saj predstavljajo najpogostejšo obliko dolžniškega financiranja.

Kredit predstavlja pogodbeni dogovor, pri katerem banka ali drug kreditodajalec kreditojemalcu zagotovi določeno vsoto denarnih sredstev, ki jih mora ta vrniti v določenem roku in v skladu z vnaprej dogovorjenimi pogoji. Ti pogoji vključujejo ročnost, dinamiko odplačevanja, obrestno mero ter morebitne druge stroške in oblike zavarovanja. Za odobritev kredita mora kreditojemalec dokazati svojo kreditno sposobnost, torej zmožnost pravočasnega vračila izposojenih sredstev (Združenje bank Slovenije, b. l.).

Posojilo in kredit se razlikujeta. Posojilo je širši pojem, saj označuje prenos denarja ali drugih sredstev med strankama, medtem ko kredit predstavlja specifično kreditno razmerje, ki ga lahko odobri le banka ali hranilnica. Posojilo pa lahko odobrijo tudi drugi ponudniki, kot so podjetja ali posamezniki (Združenje bank Slovenije, b. l.).

Z odobravanjem kreditov je neločljivo povezano **kreditno tveganje**, ki predstavlja tveganje nastanka izgube za banko ali drugega kreditodajalca zaradi nezmožnosti kreditojemalca, da v celoti in pravočasno izpolni svoje finančne obveznosti. Kreditno tveganje je neposredno povezano s finančnim položajem, boniteto in sposobnostjo odplačevanja kreditojemalca. Pri MSP je tveganje praviloma višje, saj so zaradi omejenih virov, večje občutljivosti na tržne razmere in pogosto krajše zgodovine poslovanja bolj izpostavljena likvidnostnim in finančnim izzivom, kar vpliva na njihovo sposobnost rednega odplačevanja kreditov.

Bonitetna ocena predstavlja celostno oceno kreditne sposobnosti podjetja in odraža verjetnost, da bo podjetje svoje finančne obveznosti poravnalo pravočasno in v celoti. Banke jo oblikujejo na podlagi finančne analize poslovanja, pri čemer

upoštevajo računovodske izkaze, ključne finančne kazalnike in tudi nekatere kvalitativne dejavnike, kot so panoga delovanja, stabilnost poslovanja in dosedanja plačilna disciplina. Za MSP je bonitetna ocena še posebej pomembna, saj neposredno vpliva na dostop do bančnih kreditov, višino obrestne mere in pogoje financiranja. Posledično lahko že manjša odstopanja v finančnih kazalnikih ali nestabilnost denarnih tokov pomembno vplivajo na njihovo bonitetno oceno in dostopnost bančnega financiranja (Nerat in Gornjak, 2024).

3.2 Vrste kreditov

Za podjetja z uveljavljeno poslovno zgodovino je kreditna ponudba običajno širša, saj daljša zgodovina poslovanja in stabilnejši finančni položaj zmanjšujeta kreditno tveganje. Nasprotno so za zagonska podjetja zaradi višje stopnje tveganja pogosto primernejše alternativne oblike financiranja, kot je tvegani kapital. Posamezne kreditne oblike se razlikujejo glede na namen, ročnost in pogoje odplačevanja, kar neposredno vpliva na finančno strukturo podjetja, denarne tokove in njegovo kreditno sposobnost.

3.2.1 Kratkoročni krediti

Kratkoročni krediti so namenjeni pokrivanju potreb v okviru tekočega poslovanja in zagotavljanju likvidnosti podjetja. Njihova glavna značilnost je krajša ročnost, ki praviloma ne presega enega leta. Podjetja to vrsto financiranja uporabljajo za financiranje obratnih sredstev (nakup surovin, materiala, blaga), poravnavanje kratkoročnih obveznosti in obvladovanje začasnih likvidnostnih vrzeli (SPOT, 2023).

Med najpogostejše oblike kratkoročnih kreditov sodijo:

- **Limit na poslovnem računu** je vnaprej dogovorjena višina sredstev, ki jih banka dovoljuje podjetju, da začasno preseže stanje na transakcijskem računu. Podjetju tako omogoča sprotno uravnavanje likvidnosti in premostitev kratkoročnih plačilnih neskladij. Uporabi se lahko v okviru dovoljene nenamenske prekoračitve sredstev na transakcijskem računu (UniCredit Bank, b. l.b).
- **Financiranje obratnih sredstev** omogoča kritje tekočih poslovnih potreb podjetja, kot so nabava surovin, zalog, plače in tekoči obratni stroški, s ciljem nemotenga poslovanja in ohranjanja likvidnosti.
- **Revolving ali okvirni kredit** je oblika financiranja, ki podjetju omogoča, da v okviru dogovorjenega kreditnega okvirja večkrat dviguje in vrača sredstva. Vsako vračilo sprosti znesek, ki ga je mogoče ponovno uporabiti, kar zagotavlja fleksibilnost pri financiranju obratnih sredstev in začasnih likvidnostnih primanjkljajev. Obresti se obračunavajo le na dejansko koriščeni znesek.

- **Kreditna linija v obliki fiksnih tranš** je oblika financiranja, kjer banka podjetju odobri vnaprej določen skupni znesek kredita, ki ga kreditojemalec lahko črpa v večjih fiksnih delih (tranšah) po vnaprej določenem razporedu ali po potrebi, pri čemer je vsaka tranša pogosto obrestovana od trenutka koriščenja. Namenjena je podjetjem z ustreznim likvidnostnim planom, ki natančno vedo, kdaj, zakaj in za koliko časa bodo črpana sredstva potrebovali (SPOT, 2023).

3.2.2 Dolgoročni krediti

Dolgoročni krediti imajo rok odplačila daljši od enega leta in so namenjeni predvsem financiranju osnovnih sredstev, investicij, širitve poslovanja ali drugih strateških projektov podjetja. Zaradi daljše ročnosti in višjih zneskov financiranja banke pri odobritvi dolgoročnih kreditov izvajajo poglobljeno presojo kreditne sposobnosti podjetja, ki temelji na analizi računovodskih izkazov, poslovnega načrta, strukture financiranja in natančno opredeljenega namena porabe sredstev (SPOT, 2023).

Najpogostejše oblike dolgoročnega financiranja so:

- **Investicijsko financiranje** je namenjeno financiranju osnovnih sredstev, širitvi proizvodnje in drugih dolgoročnih investicij, ki povečujejo kapacitete, produktivnost in dolgoročno rast podjetja. Odplačilni pogoji so praviloma prilagojeni pričakovanim denarnim tokovom iz investicije (SPOT, 2023).
- **Hipotekarni kredit** je kredit, zavarovan s hipoteko na nepremičnini. Namenjen je nakupu, gradnji ali obnovi stanovanjskih, poslovnih ali industrijskih objektov. Omogoča pridobitev višjih zneskov in zmanjša kreditno tveganje.
- **Sindicirano posojilo** je financiranje, ki ga podjetju zagotovi skupina bank (dve ali več), pri čemer vse sodelujoče banke delujejo po enotnih pogojih ne glede na višino njihovega deleža v sindikatu. Gre za pogodbeno obveznost sindikata, da kreditojemalcu zagotovi določeno vsoto sredstev z vnaprej določenimi pogoji odplačila in ročnostjo. Namenjeno je financiranju večjih projektov, saj omogočajo pridobitev zelo visokih zneskov, ki jih posamezna banka sama ne bi mogla zagotoviti (UniCredit Bank, b. l.a).
- **Zeleni kredit** je oblika financiranja trajnostnih in okolju prijaznih projektov, kot so izboljšanje energetske učinkovitosti, ekološka gradnja ter digitalna in zelena transformacija podjetij. Poleg standardne ocene kreditne sposobnosti banka upošteva tudi trajnostni vpliv projekta. Za MSP ti krediti pogosto vključujejo ugodnejše pogoje, kot so nižje obrestne mere, subvencije ali garancije države oziroma evropskih institucij (NLB, b. l.).

3.3 Kreditna sposobnost in boniteta

Kreditna sposobnost in boniteta podjetja predstavljata ključna pojma v procesu bančnega financiranja, saj bankam omogočata oceno tveganja, povezanega z odobritvijo kredita, hkrati pa imata pomembno vlogo tudi za podjetje samo, pri dostopu do zunanjih virov financiranja in pri poslovanju s partnerji.

Kreditna sposobnost

Kreditna sposobnost podjetja pomeni sposobnost pravne osebe, da pravočasno in v celoti izpolni svoje obveznosti do kreditodajalca. Presoja kreditne sposobnosti je temeljno merilo bank pri odločanju o odobritvi kredita (Dhir, 2025). Temelji na poglobljeni analizi:

- Finančnega položaja podjetja, vključno z bilanco stanja, izkazom poslovnega izida in izkazom denarnih tokov.
- Denarnih tokov, ki omogočajo oceno sposobnosti podjetja za redno poravnavanje obveznosti.
- Zadolženosti in strukture kapitala, s poudarkom na finančnem vzvodu.
- Donosnosti poslovanja in stabilnosti prihodkov.
- Operativnih in finančnih tveganj, ki lahko vplivajo na zmožnost odplačevanja dolgov (Mayr, 2022).

Uporaba finančnih kazalnikov vzvoda, kot je razmerje med dolgom in EBITDA, bankam omogoča dodatno kvantitativno oceno sposobnosti podjetja za odplačevanje obveznosti. Ti kazalniki so še posebej pomembni pri podjetjih z višjo stopnjo zadolženosti ali krajšo zgodovino poslovanja, kot so MSP. Na podlagi celovite presoje kreditne sposobnosti banke določijo višino odobrenega kredita, njegovo ročnost, obrestno mero in potrebna zavarovanja, s čimer učinkovito obvladujejo kreditno tveganje. Takšen pristop omogoča tudi objektivno primerjavo podjetij znotraj iste panoge in pravočasno prepoznavanje dejavnikov, ki bi lahko negativno vplivali na sposobnost odplačevanja kredita (Hayes, 2026).

Boniteta podjetja

Boniteta podjetja predstavlja kvantificiran rezultat presoje njegove kreditne sposobnosti in je običajno izražena v obliki bonitetne ocene ali bonitetnega razreda, ki ga lahko izdajo specializirane bonitetne agencije ali banke same. Višja bonitetna ocena pomeni nižje kreditno tveganje, kar se običajno odraža v ugodnejših pogojih financiranja, medtem ko nižja ocena pomeni večjo previdnost banke in strožje kreditne pogoje. Boniteta poenostavlja in standardizira ocenjevanje kreditnega tveganja ter omogoča primerljivost med različnimi podjetji.

Bonitetna ocena temelji na rezultatih finančne analize, pri čemer banke upoštevajo:

- raven in gibanje finančnih kazalnikov,
- strukturo sredstev in obveznosti,
- stopnjo zadolženosti,
- preteklo plačilno disciplino,
- stabilnost poslovanja in denarnih tokov (Nerat in Gornjak, 2024).

Kreditna sposobnost in boniteta sta medsebojno povezani: boniteta odraža rezultat ocene kreditne sposobnosti, medtem ko finančna analiza predstavlja kvantitativno osnovo za določitev bonitete. Banke upoštevajo obe komponenti pri odločanju o odobritvi kredita, višini financiranja, ročnosti, obrestni meri in zahtevanih zavarovanjih. Kreditna sposobnost in boniteta nista pomembni zgolj z vidika bank, temveč imata pomembno vlogo tudi za podjetje samo. Višja bonitetna ocena podjetju omogoča lažji dostop do zunanjih virov financiranja, nižje stroške zadolževanja in večjo finančno stabilnost, kar predstavlja pomembno konkurenčno prednost na trgu in tako prispeva k ugledu podjetja med kupci, zaposlenimi in poslovnimi partnerji, saj predstavlja garancijo stabilnega poslovanja in rednega plačevanja obveznosti (Mayr, 2022).

3.4 Kreditni pogoji in postopek odobritve

Pri pravnih osebah je postopek odobritve kreditov običajno daljši in bolj zahteven, saj mora banka temeljito oceniti kreditno sposobnost prosilca ter analizirati njegovo finančno in poslovno stanje. Proces se začne že ob prvem stiku podjetja z banko, ko predstavi svoje potrebe po financiranju, predviden znesek, način odplačevanja in poslovni načrt. Hkrati banka zbira čim več informacij o podjetju, vključno s prednostmi in slabostmi poslovanja, preteklimi izkušnjami in finančnimi podatki, kar omogoča pripravo kreditnega predloga in temeljito presojo tveganja.

3.4.1 Obrestna mera in načrt odplačevanja

Obrestna mera predstavlja enega ključnih elementov kreditnega razmerja, saj določa ceno uporabe tujega kapitala. Za podjetje pomeni strošek financiranja, za banko pa vir prihodka za posojanje finančnih sredstev. Njena višina neposredno vpliva na skupne stroške kredita in na višino mesečnih obrokov, zato je pomemben dejavnik pri odločanju podjetja o zadolževanju.

Obrestna mera je običajno izražena kot odstotek od zneska odobrenega kredita in določa višino obresti, ki jih mora kreditjemalec plačati banki za uporabo finančnih sredstev v določenem obdobju. Na njeno višino vplivajo predvsem bonitetna ocena podjetja, njegova kreditna sposobnost, ročnost kredita, stopnja tveganja ter vrsta in kakovost zavarovanja. Podjetja z boljšo bonitetno oceno, stabilnimi denarnimi tokovi in nižjo stopnjo zadolženosti praviloma pridobijo ugodnejše obrestne pogoje, saj za

banko predstavljajo manjše kreditno tveganje. Pri najemu kredita se podjetja odločajo med fiksno in spremenljivo obrestno mero.

Fiksna obrestna mera ostane nespremenjena čez celotno obdobje odplačevanja kredita. Čeprav je praviloma višja od spremenljive, zagotavlja predvidljivost, saj so mesečni obroki in skupni znesek odplačila znani že ob sklenitvi pogodbe (Intesa Sanpaolo Bank, 2023). Zaradi stabilnosti je fiksna obrestna mera pogosto primernejša pri dolgoročnih kreditih in večjih zneskih, kjer je obvladovanje obrestnega tveganja še posebej pomembno.

Spremenljiva obrestna mera pa se čez čas lahko spreminja, saj je sestavljena iz referenčne obrestne mere in obrestnega pribitka banke. Pri kreditih v evrih se kot referenčna obrestna mera najpogosteje uporablja EURIBOR, ki odraža medbančne obrestne mere na evropskem finančnem trgu in se določa za različna časovna obdobja, na primer za tri, šest ali dvanajst mesecev. Spremembe referenčne obrestne mere neposredno vplivajo na višino mesečnih obrokov in skupne stroške kredita, zato banka ob vsakem prilagoditvenem obdobju ponovno izračuna anuiteto glede na preostalo glavnico kredita (Intesa Sanpaolo Bank, 2023).

Poleg višine obrestne mere je za podjetje pomemben tudi način odplačevanja kredita. Banka na podlagi odobrenega zneska, ročnosti in obrestne mere pripravi amortizacijski načrt oziroma načrt odplačevanja, ki prikazuje raspored plačil glavnice in obresti čez celotno obdobje trajanja kredita. Tak načrt omogoča pregled nad dinamiko odplačevanja in podjetju pomaga pri načrtovanju denarnih tokov in spremljanju finančne vzdržnosti zadolžitve. Pri kreditih s spremenljivo obrestno mero se amortizacijski načrt lahko prilagaja spremembam referenčne obrestne mere, zato se lahko čez čas spreminjata tudi višina anuitete in skupni stroški kredita (Allred, 2026).

3.4.2 Zavarovanje

Zavarovanje predstavlja eno ključnih komponent kreditnega razmerja, saj banki omogoča obvladovanje kreditnega tveganja in hkrati vpliva na višino kredita, obrestno mero in pogoje financiranja. Vrste zavarovanj se prilagajajo tipu kredita, višini izposojenih sredstev in stopnji tveganja. Pogoste oblike zavarovanj so:

- menica,
- hipoteka na nepremičninah,
- zastavna pravica na premičnini,
- poročta lastnikov ali tretjih oseb,
- bančne garancije ali garancije skladov (npr. Slovenski podjetniški sklad) (SPOT, 2023).

Za MSP je skrbno izbrano zavarovanje še posebej pomembno, saj pogosto določa dostopnost kredita, obrestno mero in pogoje financiranja. Primerna izbira zavarovanja omogoča podjetju uravnoteženo obremenitev, pri čemer banka obvladuje tveganje, podjetje pa ne prevzame prekomernih finančnih obveznosti.

3.4.3 Določitev bonitetnega razreda

Banke pri določanju bonitetnega razreda ne uporabljajo enotne metodologije, temveč razvijajo lastne interne bonitetne modele, ki se razlikujejo glede na politiko upravljanja tveganj, velikost banke in ciljno skupino komitentov. Kljub razlikam so temeljna izhodišča presoj praviloma podobna, saj bonitetna analiza temelji predvsem na proučitvi računovodskih izkazov in uporabi standardiziranih finančnih kazalnikov (Nerat in Gornjak, 2024).

Bonitetna ocena se določi na podlagi finančnih podatkov preteklega leta. V ospredju presoje so kazalniki likvidnosti, zadolženosti, dobičkonosnosti in denarnih tokov, ki omogočajo vpogled v kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost podjetja ter v njegovo sposobnost ustvarjanja zadostnih sredstev za poravnavanje dolžniških obveznosti. Pomemben element določanja bonitetnega razreda je tudi primerjava podjetja s panožnimi konkurenti, saj se finančna struktura, stopnja zadolženosti in donosnost med posameznimi dejavnostmi bistveno razlikujejo (Nerat in Gornja, 2024).

S.BON AJPES razvršča subjekte v deset bonitetnih razredov (SB1–SB10), pri čemer SB1 pomeni najboljšo oceno, SB10 pa najslabšo bonitetno oceno. Model temelji na analizi letnih poročil, ki jih podjetja oddajajo AJPESU, in omogoča oceno oziroma napoved verjetnosti neplačila (Nerat in Gornjak, 2024).

3.4.4 Zahteve za odobritev in stroški

Z vidika stroškov kredita so obresti glavni strošek, saj predstavljajo nadomestilo banki za uporabo finančnih sredstev in za prevzem tveganja. Njihova višina je odvisna od zneska in ročnosti kredita, vrste obrestne mere in bonitetne ocene podjetja, pri čemer višje zaznano tveganje praviloma pomeni višjo obrestno mero in večje skupne stroške financiranja. Poleg obresti lahko kredit vključuje tudi dodatne stroške, kot so stroški obdelave kreditne vloge, cenitve zavarovanj, notarski stroški in provizije, ki so praviloma enkratni ali občasni ter v primerjavi z obrestmi manj obremenjujoči. Za podjetje je zato ključno, da pri odločanju o zadolževanju presoja skupne stroške financiranja, pri čemer imajo obresti odločilen vpliv na dolgoročno obremenitev denarnih tokov in donosnost investicije (Sparkasse, b. l.).

3.4.5 Mnenje in končna odločitev

Na podlagi zbranih podatkov in izvedenih analiz banka pripravi celovito kreditno mnenje, ki predstavlja strokovno podlago za končno odločitev o odobritvi kredita. Mnenje temelji na presoji kreditne sposobnosti podjetja, bonitetnega razreda, ustreznosti in vrednosti zavarovanj, namena kreditiranja ter skladnosti posla z internimi politikami upravljanja tveganj banke. Končna odločitev je lahko pozitivna ali negativna. Ob pozitivni odločitvi banka odobri kredit, medtem ko negativna odločitev praviloma izhaja iz nezadostne kreditne sposobnosti, neustreznih zavarovanj ali previsoke zaznane stopnje tveganja, zaradi česar banka zaprošeno financiranje zavrne. Na podlagi končne odločitve banka pripravi kreditno pogodbo.

4 ANALIZA POSLOVANJA IZBRANIH PODJETIJ KOT PODLAGA ZA KREDITIRANJE

V praktičnem delu naloge je izvedena analiza poslovanja podjetja X, ustanovljenega leta 2000 kot s. p. v dejavnosti C25.530 – mehanska obdelava kovin. Podjetje ne želi biti navedeno s polnim nazivom v diplomskem delu, zato je v nadaljevanju anonimizirano. Analiza poslovanja temelji na podlagi računovodskih izkazov za leti 2023 in 2024. Izračun ključnih finančnih kazalnikov bo omogočil objektivno oceno finančne stabilnosti podjetja ter njegove kreditne sposobnosti. Finančni podatki za nadaljnjo analizo so vzeti iz javno dostopne baze AJ PES.

4.1 Analiza računovodskih izkazov

Izvedli smo analizo računovodskih izkazov, ki združuje vodoravno in navpično analizo. Vodoravna analiza omogoča primerjavo sprememb postavk med letoma 2023 in 2024 v EUR in odstotkih, medtem ko navpična analiza prikazuje posamezne postavke kot delež celotnih sredstev ali obveznosti, kar omogoča vpogled v strukturo bilance stanja. Tak pristop zagotavlja celovit pregled finančne stabilnosti podjetja in predstavlja osnovo za presojo njegove kreditne sposobnosti.

Bilanca stanja

Tabela 3 prikazuje ključne postavke bilance stanja podjetja X za tekoče in preteklo leto¹. Stolpec % prikazuje delež, ki ga ima posamezna postavka v primerjavi s celotnimi sredstvi ali obveznosti do virov sredstev. Indeks pa prikazuje oceno spremembe v tekočem letu glede na preteklo leto. Vrednost nad 100 pomeni rast, vrednost pod 100 pa upad.

---

¹ Prikazuje le kategorije z vrednostmi, večjimi od nič; prikazane kategorije so izbrane zgolj zaradi potrebe po analizi podatkov.

	Tekoče leto		Preteklo leto		Indeks
	EUR	%	EUR	%	
SREDSTVA	50.345,18	100	55.191,30	100	91,2
A. DR. SREDSTVA in AČR	1.802,51	3,6	2.874,23	5,2	62,7
II. OOS	1.802,51	3,6	2.874,23	5,2	62,7
B. KR. SREDSTVA	48.542,67	96,4	52.317,07	94,8	92,8
IV. Kratkoročne posl. terjatve	14.195,83	28,2	8.668,03	15,7	163,8
V. Denarna sredstva	34.346,84	68,2	43.649,04	79,1	78,7
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	50.345,18	100	55.191,30	100	91,2
A. PODJETNIKOV KAPITAL	49.451,02	98,2	51.949,48	94,1	95,2
Č. KR. OBVEZNOSTI	894,16	1,8	3.241,82	5,9	27,6
III. Kr. poslovne obveznosti	894,16	1,8	3.241,82	5,9	27,6

*Tabela 3: Bilanca stanja podjetja X za tekoče in preteklo leto
(Vir: AJPES, 2025)*

Na podlagi teh izračunov lahko opazimo zmanjšanje obsega poslovanja, pri čemer se je vrednost sredstev na dan 31. 12. 2024 v primerjavi s preteklim letom zmanjšala za 4.846,12 EUR, kar predstavlja 8,8 %, indeks pa znaša 91. Ta upad odraža zmanjšanje obsega poslovanja oziroma prilagoditev strukture sredstev in likvidnostnega profila podjetja.

Dolgoročna sredstva predstavljajo 3,6 % celotnih sredstev. Vsa dolgoročna sredstva so bila izključno opredmetena osnovna sredstva. Druge vrste dolgoročnih sredstev, kot so neopredmetena sredstva, naložbene nepremičnine ali dolgoročne finančne naložbe, podjetje nima. Delež dolgoročnih sredstev se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 37,3 %. Zmanjšanje izhaja iz nižanja opredmetenih osnovnih sredstev, kar nakazuje odsotnost novih investicij oziroma na prevlado amortizacije nad nabavami osnovnih sredstev. Takšna struktura sredstev nakazuje nizko kapitalno intenzivnost poslovanja in previdno investicijsko politiko podjetja.

Vrednost kratkoročnih sredstev na dan 31. 12. 2024 se je glede na preteklo leto zmanjšala za 3.774,40 EUR oziroma 7,2 %, vendar kljub temu ostajajo prevladujoča kategorija sredstev, saj v tekočem letu predstavljajo 96,4 % vseh sredstev. Znotraj kratkoročnih sredstev je zaznana izrazita rast kratkoročnih poslovnih terjatev, ki so se povečale za 63,8 %. Na podlagi tega lahko sklepamo, da je podjetje v tekočem letu povečalo prodajo. Povečanje kratkoročnih poslovnih terjatev bi lahko pomenilo tudi, da kupci ne poplačujejo redno svojih obveznosti do podjetja (to bi lahko preverili v računovodskih evidencah podjetja – koliko je že zapadlih kratkoročnih poslovnih terjatev) ali pa podaljšanje plačilnih rokov. Denarna sredstva se znižajo za 9.302,20 EUR oziroma 21,3 %. Zmanjšanje denarnih sredstev je skladno z rastjo terjatev in

hkratnim zmanjšanjem obveznosti. To nakazuje uporabo razpoložljive likvidnosti za financiranje poslovanja in poravnavo kratkoročnih obveznosti.

Na strani obveznosti do virov sredstev je zaznati prevlado lastniškega financiranja. Podjetnikov kapital na dan 31. 12. 2024 predstavlja 49.451,02 EUR in se glede na preteklo leto zmanjša za 2.498,46 EUR oziroma 4,8 %. Kljub temu pa predstavlja kar 98,2 % vseh obveznosti do virov sredstev. Visok delež kapitala kaže na izjemno nizko stopnjo finančnega tveganja in veliko stopnjo finančne neodvisnosti podjetja.

Kratkoročne obveznosti se v tekočem letu zmanjšajo, in sicer za 2.347,66 EUR oziroma 72,4 %. Takšno znižanje kaže na izrazito razdolževanje podjetja. Posledično je koeficient kratkoročne likvidnosti izjemno visok in bistveno presega priporočene referenčne vrednosti, kar potrjuje zelo dobro sposobnost podjetja za poravnavo kratkoročnih obveznosti.

Izkaz poslovnega izida

V Tabeli 4 je prikazan izkaz poslovnega izida podjetja X za preteklo in tekoče leto².

---

² Prikazuje le kategorije z vrednostmi, večjimi od nič; prikazane kategorije so izbrane zgolj zaradi potrebe po analizi podatkov.

	Tekoče leto	Preteklo leto	Sprememba v EUR	Sprememba v %	Indeks
POSLOVNI PRIHODKI	43.293,34	27.110,32	16.183,02	59,7	159,7
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	36.693,34	21.824,44	14.868,90	68,1	168,1
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	6.600,00	5.285,88	1.314,12	24,9	124,9
POSLOVNI ODHODKI	27.725,46	20.616,73	7.108,73	37,7	137,7
5. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	17.589,90	12.267,99	5.321,91	43,4	143,4
a) Nabavna vred. prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	17.134,19	11.476,31	5.657,88	49,3	149,3
b) Stroški storitev	455,71	791,68	-335,97	-42,4	57,6
7. ODPISI VREDNOSTI	1.071,72	803,79	267,93	33,3	133,3
a) Amortizacija	1.071,72	803,79	267,93	33,3	133,3
8. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	9.063,84	7.544,95	1.518,89	20,1	120,1
FINANČNI PRIHODKI	0,00	3,99	-3,99	-100	0,0
11. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	0,00	3,99	-3,99	-100	0,0
FINANČNI ODHODKI	0,00	84,15	-84,15	-100	0,0
13. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	0,00	84,15	-84,15	-100,0	0,0
DRUGI PRIHODKI	1,47	0,00	1,47	-	-
17. POSLOVNI IZID	15.569,35	6.413,43	9.155,92	142,8	242,8

Tabela 4: Izkaz poslovnega izida podjetja X za tekoče in preteklo leto
(Vir: AJPES, 2025)

Poslovni prihodki so bili v tekočem letu glede na preteklo leto višji za 16.183,02 EUR oziroma 59,7 %. Glavnina spremembe ustvarjenih poslovnih prihodkov gre na račun čistih prihodkov od prodaje, ki so se v tekočem letu povečali za 14.868,90 oziroma 68,1 %. Indeks rasti znaša 168, kar kaže na občutno širitev prodajne aktivnosti, večji obseg poslovanja oziroma na večje povpraševanje po storitvah podjetja. Poleg prihodkov od prodaje so se povečali tudi drugi poslovni prihodki, ki so v tekočem letu znašali 6.600,00 EUR, kar je 1.314,12 EUR oziroma 24,9 % več kot v preteklem letu. Skupaj to pomeni, da so skupni poslovni prihodki rasli hitreje kot v letu 2023, kar pozitivno vpliva na končni poslovni izid podjetja. Struktura prihodkov ostaja razmeroma enostavna, brez usredstvenih lastnih proizvodov in brez sprememb zalog, kar nakazuje, da podjetje ne opravlja proizvodne dejavnosti v klasičnem smislu oziroma posluje brez zalog.

Poslovni odhodki so bili v tekočem letu glede na preteklo leto višji za 7.108,73 EUR oziroma 34,5 %. Pri tem so se največ povečali stroški blaga, materiala in storitev (za 43,4 %), kar kaže na povečano porabo materiala in večji obseg poslovanja. Rast stroškov je nižja od rasti čistih prihodkov od prodaje, kar pomeni, da podjetje dosega pozitiven operativni vzvod. Največji del teh stroškov predstavljajo nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala, ki so se povečali za 49,3 %, medtem ko so se stroški storitev zmanjšali za 42,4 %. Znižanje stroškov storitev kaže na manjšo uporabo zunanjih storitev ali večjo samostojno izvedbo del. Stroški dela v obeh analiziranih letih niso izkazani, kar pomeni, da podjetje posluje brez zaposlenih oziroma temelji na delu podjetnika. Takšna struktura stroškov bistveno vpliva na visoko stroškovno učinkovitost in fleksibilnost poslovanja, hkrati pa predstavlja potencialno omejitev za dolgoročno rast. Odpisi vrednosti, ki v celoti predstavljajo amortizacijo, so se povišali za 267,93 EUR oziroma 33,3 %. Povečanje amortizacije je skladno s podatki iz bilance stanja in odraža obstoječo strukturo opredmetenih osnovnih sredstev, brez večjih novih investicij. Drugi poslovni odhodki so se povečali za 1.518,89 EUR oziroma 20,1 %, kar pomeni, da so rasli počasneje od prihodkov. To kaže na relativno stabilno raven splošnih poslovnih stroškov in na učinkovito obvladovanje odhodkov ob rasti poslovanja.

Finančni prihodki in finančni odhodki v tekočem letu niso izkazani, medtem ko so bili v preteklem letu zanemarljivi. To potrjuje ugotovitev iz bilance stanja, da podjetje posluje skoraj izključno z lastnimi viri financiranja, in ni izpostavljeno finančnemu tveganju, povezanemu z zadolževanjem.

Končni poslovni izid obračunskega obdobja se je izrazito izboljšal. Podjetnikov pozitiven rezultat (dobiček) se je povečal za 9.155,92 EUR, pri čemer indeks rasti znaša 243, kar potrjuje zelo uspešno poslovno leto 2024.

4.2 Analiza z računovodskimi kazalniki

V tabeli 5 so prikazani izbrani kazalniki plačilne sposobnosti podjetja X za tekoče in preteklo leto.

KAZALNIKI	Tekoče leto	Preteklo leto
Delež lastniškega financiranja	98,22 %	94,13 %
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	0,02	0,06
Kratkoročni koeficient	54,29	16,14
Pospešeni koeficient	54,29	16,14
Hitri koeficient	38,41	13,46
TIE	/	77,17
NFD	-2,06	-5,98

Tabela 5: Izračun izbranih kazalnikov plačilne sposobnosti za podjetje X za tekoče in preteklo leto
(Lastni vir)

Podjetje X je imelo v tekočem letu izjemno stabilno kapitalsko strukturo, kar je razvidno iz deleža dolgoročnega financiranja, ki znaša 98,22 %. To pomeni, da ima podjetje visok delež lastniškega kapitala, kar izraža varno finančno politiko podjetja, ki zmanjšuje tveganje poslovanja in tveganje plačilne sposobnosti podjetja. Nakazuje pa tudi na to, da se podjetje v tem obdobju ni zadolževalo z zunanjimi viri, kar dodatno utrjuje stabilnost bilančne strukture. Vendar to hkrati tudi negativno vpliva na donosnost kapitala, ki je pomembna za lastnike. Previsok delež lastniškega financiranja lahko pomeni negospodarno obnašanje oziroma neracionalno financiranje z dražjimi viri. Za podjetje je namreč praviloma cenejše najeti posojilo kot pridobiti dodatni kapital, saj so pričakovanja lastnikov večja od obrestnih mer najetega posojila. Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja je v tekočem letu znašal 0,02. Vrednost kazalnika je pod 1, kar potrjuje, da je podjetje praktično brez dolgov glede na kapital, in s tem kaže na nizko finančno tveganje ter dobro izhodišče za morebitno dodatno zadolževanje.

Vrednost kratkoročnega koeficienta (54,29) v tekočem letu kaže, da podjetje razpolaga z več kot 54-kratnikom kratkoročnih sredstev glede na kratkoročne obveznosti. Tako visoka vrednost nakazuje, da podjetje s kratkoročnimi sredstvi zlahka pokriva vse kratkoročne obveznosti. Pospešeni koeficient je enak kratkoročnemu, kar je posledica odsotnosti zalog v podjetju. Pospešeni koeficient običajno izključuje zaloge, saj se te težje hitro pretvorijo v denar, vendar ker podjetje

nima zalog, je kazalnik enak kratkoročnemu. To potrjuje, da so kratkoročna sredstva podjetja zelo likvidna in takoj na voljo za poravnavo obveznosti.

Hitri koeficient meri najbolj likvidna sredstva glede na kratkoročne obveznosti in velja za eno izmed zanesljivejših meril plačilne sposobnosti. V tekočem letu je znašal 38,41, kar kaže, da podjetje razpolaga z zadostno likvidnostjo tudi brez upoštevanja zalog ali drugih manj likvidnih sredstev.

Kazalnik TIE običajno meri sposobnost podjetja za servisiranje obresti iz poslovnega izida. Pri podjetju X za tekoče leto ta kazalnik ni izračunan, saj na podlagi izkaza poslovnega izida, ni obrestnih odhodkov zaradi odsotnosti dolga, kar je skladno z nizko zadolženostjo in nižjo ravno finančnega tveganja.

Vrednost neto finančnega dolga se je izboljšala z $-5,98$ na $-2,06$. Negativni NFD pomeni, da podjetje razpolaga z več denarnimi sredstvi kot finančnimi obveznostmi, kar dodatno potrjuje visoko likvidnost in finančno stabilnost podjetja.

V tabeli 6 so prikazani izbrani kazalniki gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti podjetja X za tekoče in preteklo leto.

KAZALNIKI	Tekoče leto	Preteklo leto
ROA	26,21 %	12,72 %
ROE	34,08 %	15,96 %
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,56	1,31

Tabela 6: Izračun kazalnikov gospodarnosti, donosnosti in dohodkovnosti podjetja X za tekoče in preteklo leto
(Lastni vir)

Koeficient gospodarnosti poslovanja znaša 1,56, iz česar izhaja, da je podjetje v tekočem letu imelo več poslovnih prihodkov kot poslovnih odhodkov ter da je ustvarilo dobiček iz poslovanja, ki je znašal 15.567,88 EUR. Vrednost koeficienta tudi pove, da podjetju njegova osnovna dejavnost prinaša dobiček. Za kreditiranje to pomeni, da podjetje generira dovolj prihodkov, da pokrije svoje stroške in hkrati ustvarja dobiček, kar zmanjša tveganje za neizpolnjevanje obveznosti.

V tekočem letu znaša ROA 26,21 %, kar je več kot dvakrat višje kot v preteklem letu, ko je znašal 12,72 %. Rast kazalnika kaže, da podjetje bolj učinkovito uporablja svoja sredstva in povečuje dobiček na enoto sredstev. V tekočem letu je podjetje na 100 EUR sredstev ustvarilo 26,21 EUR čistega dobička.

Kazalnik ROE pa znaša 34,08 %, kar je več kot dvakrat več kot v preteklem letu, ko je znašal 15,96 %. Podjetje je v tekočem letu ustvarilo 34,08 % donos na kapital. S 100 EUR kapitala je ustvarilo 34,93 EUR čistega dobička. Povečanje ROE je posledica rasti čistega dobička in relativno stabilnega kapitala, kar kaže na visoko sposobnost podjetja za ustvarjanje dobička za lastnike.

V tabeli 7 so prikazani izbrani kazalniki uspešnosti poslovanja podjetja X za tekoče in preteklo leto.

KAZALNIKI	Tekoče leto	Preteklo leto
Delež dolžniškega financiranja	1,78 %	5,87 %
EBIT	15.567,88	6.493,59
EBITDA	16.639,60	7.297,38
EBIT marža	42,43 %	29,75 %
EBITDA marža	45,35 %	33,07 %
Profitna marža	37,69 %	29,39 %

Tabela 7: Izračun kazalnikov uspešnost poslovanja podjetja X za tekoče in preteklo leto
(Lastni vir)

4.3 Primerjava kazalnikov podjetja X s podjetji iz iste panoge

V primerjalni analizi vsa izbrana podjetja po velikosti spadajo med mikro podjetja, saj imajo razmeroma nizko število zaposlenih in omejene obsege poslovanja. Vsa podjetja poslujejo v isti dejavnosti na slovenskem trgu in redno vodijo poslovne evidence. Imena podjetij so zaradi varstva podatkov anomizirana, pri čemer gre za dejanska podjetja.

Tabela 8 prikazuje deleže kapitala in deleže dolga izbranih podjetij za tekoče in preteklo obdobje.

	Delež kapitala		Delež dolga	
	Tekoče leto	Preteklo leto	Tekoče leto	Preteklo leto
Podjetje X	98,22 %	94,13 %	1,78 %	5,87 %
Podjetje A	76,18 %	91,75 %	23,82 %	8,25 %
Podjetje B	97,64 %	85,78 %	2,36 %	14,22 %
Podjetje C	62,46 %	47,88 %	34,32 %	52,12 %

Tabela 8: Deleži kapitala in deleži dolga izbranih podjetij v tekočem in preteklem letu
(Lastni vir)

Iz tabele 8 je razvidno, da podjetje X izkazuje izjemno stabilno finančno strukturo, saj ima v tekočem letu delež kapitala 98,22 % in delež dolga le 1,78 %. Tako podjetje skoraj v celoti temelji na lastniškem financiranju. Podobno velja za podjetje B, kjer se je delež kapitala povečal z 85,78 % na 97,64 %. Podjetje C izkazuje izrazito izboljšanje, saj se je delež kapitala povečal z 47,88 % na 62,46 %, delež dolga pa zmanjšal z 52,12 % na 34,32 %, kar kaže na prehod iz bolj zadolžene v stabilnejšo finančno strukturo.

Kljub izboljšanju pa podjetje še vedno izkazuje višjo stopnjo zadolženosti v primerjavi z ostalimi podjetji, kar pomeni večje finančno tveganje. Čeprav podjetje C še vedno ostaja bolj zadolženo kot podjetji X in B, gre za največjo relativno izboljšavo v strukturi financiranja, kar kaže na aktivno prestrukturiranje in krepitev finančne stabilnosti. Nasprotno pa podjetje A beleži poslabšanje finančne strukture, saj se je delež kapitala zmanjšal z 91,75 % na 76,18 %, delež dolga pa se je povečal na 23,82 %. Kljub temu kapital še vedno predstavlja večinski vir financiranja, vendar trend kaže na povečano zadolževanje, kar lahko pomeni višje finančno tveganje.

Tabela 9 prikazuje izbrane kazalnike za podjetja, ki delujejo v isti panogi za tekoče leto.

	Podjetje X	Podjetje A	Podjetje B	Podjetje C
Kratkoročni koeficient	54,29	4,47	29,15	1,06
Pospešeni koeficient	54,29	2,81	29,15	0,80
Hitri koeficient	38,41	0,15	28,15	0,08
TIE	/	0,81	/	1,81
Neto finančni dolg	-2,06	1,00	-1,39	0,50
ROA	26,21 %	3,27 %	32,66 %	10,78 %
ROE	34,08 %	4,10 %	51,21 %	17,59 %
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,56	1,03	2,20	1,09
EBIT marža	42,43 %	3,10 %	54,62 %	9,07
EBITDA marža	45,35 %	8,53 %	77,43 %	19,30
Profitna marža	37,69 %	2,61 %	42,31 %	7,12

*Tabela 9: Izbrani kazalniki podjetja v tekočem letu
(Lastni vir)*

Likvidnost podjetij, merjena s kratkoročnim, pospešenim in hitrim koeficientom, kaže, da podjetje X izstopa z izjemno visokimi vrednostmi. Podoben trend je opaziti tudi pri podjetju B, kjer sta kratkoročni in pospešeni koeficient enaka (29,15), hitri koeficient pa znaša 28,15. Enakost kratkoročnega in pospešenega koeficienta pri obeh podjetjih kaže na odsotnost zalog, kar pomeni, da kratkoročna sredstva pretežno sestavljajo

najbolj likvidne oblike sredstev, kot so denarna sredstva in kratkoročne terjatve. To se odraža tudi v zelo visokih vrednostih hitrega koeficienta. Nasprotno pa pri podjetjih A in C pospešeni koeficient odstopa od kratkoročnega, kar kaže, da zaloge predstavljajo pomemben del kratkoročnih sredstev. Hitri koeficient pa je pri teh podjetjih bistveno nižji, zlasti pri podjetju C, kjer znaša le 0,08. Takšne razlike nakazujejo omejeno razpoložljivost likvidnih sredstev.

Finančna stabilnost, ocenjena z neto finančnim dolgom in kazalnikom TIE, kaže razlike predvsem pri neto finančnem dolgu. Podjetji X (-2,06) in B (-1,39) imata negativen neto finančni dolg, kar pomeni, da razpolagata z več likvidnimi sredstvi kot finančnimi obveznostmi. Podjetji A (1,00) in C (0,50) imata pozitiven neto dolg, kar kaže na večjo odvisnost od zunanjih virov financiranja. Kazalnik TIE je izračunan le pri podjetjih A in C (0,81 in 1,81), medtem ko pri podjetjih X in B ni relevanten zaradi odsotnosti finančnih odhodkov, kar pomeni, da ti dve podjetji nimata stroškov obresti.

Donosnost podjetij, merjena z ROA, ROE in čisto dobičkonosnostjo prihodkov, kaže, da podjetji B (ROA 32,66 %, ROE 51,21 %) in X (ROA 26,21 %, ROE 34,08 %) dosegata visoko učinkovitost uporabe sredstev in kapitala. Podjetji C (ROA 10,78 %, ROE 17,59 %) in A (ROA 3,27 %, ROE 4,10 %) izkazujeta nižjo donosnost. Koeficient gospodarnosti poslovanja potrjuje te ugotovitve, saj podjetje B dosega najvišjo vrednost (2,20), podjetje X dobro gospodarnost (1,56), medtem ko sta podjetji A (1,03) in C (1,09) bližje meji 1, kar kaže na omejeno ustvarjanje presežka prihodkov nad odhodki (dobiček).

Analiza EBIT in EBITDA marž, ponovno izpostavi podjetji B in X. Podjetje B ima najvišje vrednosti marže (EBIT marža 54,62 %, EBITDA marža 77,43 %), kar nakazuje na zelo učinkovit poslovni model in visoko dodano vrednost na enoto prihodkov. Podjetje X prav tako dosega solidno uspešnost z EBIT maržo 42,43 % in EBITDA maržo 45,35 %. Podjetji A in C dosegata znatno nižje vrednosti, pri čemer podjetje A skoraj ne dosega rentabilnosti (EBIT marža 3,10 %, profitna marža 2,61 %), kar odraža manj učinkovito obvladovanje stroškov ali nižjo dodano vrednost na enoto prihodkov.

4.4 Končno mnenje o kreditni sposobnosti podjetja X

Na podlagi izvedene analize finančnega položaja ocenjujemo, da je podjetje X kreditno sposobno in finančno stabilno. To potrjujejo visoka likvidnost, ugodna struktura financiranja in nizka stopnja zadolženosti.

Visoka likvidnost kaže, da podjetje razpolaga z zadostnimi kratkoročnimi sredstvi za pravočasno poravnavo svojih obveznosti, s čimer se bistveno zmanjšuje tveganje nelikvidnosti. Nizka stopnja zadolženosti hkrati nakazuje omejeno odvisnost od tujih

virov financiranja, kar dodatno prispeva k stabilnosti poslovanja in zmanjšuje izpostavljenost finančnim tveganjem. Razmeroma visok delež lastniškega kapitala v strukturi financiranja krepi finančno neodvisnost podjetja in povečuje zaupanje upnikov, saj kaže na trdno finančno osnovo in sposobnost pokrivanja morebitnih izgub. Dodatno stabilnost potrjuje negativni neto finančni dolg, kar pomeni, da podjetje razpolaga s presežkom denarnih sredstev in ni odvisno od dolžniškega financiranja za izvajanje tekočega poslovanja. Odsotnost obrestnih obveznosti podjetju omogoča večjo fleksibilnost pri izkoriščanju investicijskih priložnosti.

Primerjalna analiza s podjetji v isti panogi kaže, da podjetje X izstopa predvsem po visoki likvidnosti in nizki zadolženosti, medtem ko nekatera primerljiva podjetja dosegajo višjo donosnost. Kljub temu ugotavljamo, da ima podjetje X dobre pogoje za nadaljnjo rast in potencial za prevzemanje dodatnih finančnih obveznosti, ne da bi pri tem bistveno ogrozilo svojo plačilno sposobnost na kratki ali dolgi rok.

5 ZAKLJUČKI

V diplomskem delu smo obravnavali ocenjevanje kreditne sposobnosti podjetij na podlagi analize računovodskih izkazov in finančnih kazalnikov. Osrednji cilj je bil proučiti vlogo finančne analize pri presoji kreditne sposobnosti pravnih oseb in ugotoviti, v kolikšni meri lahko finančni kazalniki služijo kot zanesljiva podlaga za odločanje kreditodajalcev. Analiza je pokazala, da so cilji doseženi predvsem na področju kvantitativne presoje finančnega položaja podjetij, medtem ko sama uporaba finančnih kazalnikov ne omogoča popolne ocene brez vključitve dodatnih kvalitativnih informacij, ki vplivajo na tveganje kreditiranja.

V uvodu postavljene trditve, da so računovodski izkazi ključni vir informacij za presajo kreditne sposobnosti, se v veliki meri potrjujejo. Kazalniki likvidnosti, zadolženosti in donosnosti pomembno vplivajo na oceno tveganja posameznega podjetja, vendar sami ne zadostujejo za celovito presajo, saj ne zajemajo stabilnosti poslovnega modela, kakovosti managementa in konkurenčnega položaja podjetja.

Pri preverjanju hipotez smo ugotovili, da se kreditna sposobnost podjetij znotraj iste panoge razlikuje, kar potrjuje prvo hipotezo. Odstopanja izhajajo iz razlik v strukturi financiranja, učinkovitosti poslovanja in sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov. Drugo hipotezo, da likvidnost predstavlja ključni dejavnik pri presoji kreditne sposobnosti, lahko prav tako potrdimo, pri čemer je likvidnost nujen, ne pa zadosten pogoj za pozitivno oceno.

Ključna ugotovitev dela je, da finančna analiza predstavlja temeljno izhodišče za presajo kreditne sposobnosti, pri čemer njena zanesljivost bistveno naraste ob vključitvi dodatnih kvalitativnih informacij. V praksi to pomeni uporabo kombiniranih pristopov, ki poleg finančnih kazalnikov upoštevajo poslovni model, stabilnost denarnih tokov in boniteto podjetja, kar omogoča natančnejše ocenjevanje tveganj in zmanjšuje možnost napačnih kreditnih odločitev. Predlagana rešitev je kratkoročno izvedljiva, saj temelji na obstoječih podatkih in metodah finančne analize. Za dolgoročno učinkovito uporabo pa je potrebno sistematično vključevanje napovedi denarnih tokov, nefinančnih kazalnikov in razvoj standardiziranih modelov, ki omogočajo večjo primerljivost med podjetji. Omejitve naloge izhajajo predvsem iz omejenega števila analiziranih podjetij in javno dostopnih podatkov, kar zmanjšuje možnost širše posplošitve rezultatov.

Za mikro, mala in srednje velika podjetja so rezultati dela posebej uporabni. Redno spremljanje ključnih finančnih kazalnikov, optimizacija denarnih tokov ter upravljanje likvidnosti in zadolženosti lahko pomembno vplivajo na kreditno sposobnost in dostop do virov financiranja. Dolgoročno je pomembno vzdrževanje uravnotežene strukture

financiranja, stabilnega poslovanja in transparentnosti, kar krepi zaupanje med podjetjem in kreditodajalci.

Na podlagi celotne analize lahko zaključimo, da ostaja finančna analiza ključni element presoje kreditne sposobnosti, vendar njena dejanska uporabna vrednost izhaja iz njene integracije v širši, celostni okvir odločanja, ki vključuje tako kvantitativne kot kvalitativne informacije in omogoča bolj informirane in zanesljive odločitve.

6 LITERATURA IN VIRI

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (2025). *JOLP – Javna objava letnih poročil*. Pridobljeno 30. 1. 2026 z naslova <https://www.ajpes.si/JOLP/default.asp>

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b. l.). *Fi = Po Finančni podatki*. Pridobljeno 21. 1. 2026 z naslova https://www.ajpes.si/fipo/pomoc.asp?id_SifVrstaSubjekta=3

Allred, C. (2026). *Amortization Schedule: Definition, Formula, and Calculation*. Pridobljeno 10. 2. 2026 z naslova <https://www.investopedia.com/terms/a/amortization.asp>

DATA. (2020). *Oblike podjetij – kaj je mogoče registrirati brezplačno pri nas?* Pridobljeno 2. 2. 2026 z naslova <https://data.si/blog/oblike-podjetij-registracija/>

Dhir, R. (2025). *How to Check and Enhance Your Creditworthiness*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova <https://www.investopedia.com/terms/c/credit-worthiness.asp>

Evropska komisija. (b. l.). *SME definition*. Pridobljeno 28. 1. 2026 z naslova https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en

Hayes, A. (2026). *Understanding Solvency Ratios: Calculation and Importance*. Pridobljeno 11. 3. 2026 z naslova <https://www.investopedia.com/terms/s/solvencyratio.asp>

Intesa Sanpaolo Bank. (2023). *Kaj je pomembno vedeti o kreditu?* Pridobljeno 20. 2. 2026 z naslova <https://www.intesasanpaolobank.si/prebivalstvo/nasa-skupina/financno-izobrazevanje/kredit-in-obrestne-mere.html>

Mayr, B. (2022). *Kreditna sposobnost kot sestavina financiranja poslovanja*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova <https://www.tax-fin-lex.si/dokument/podrobnosti/ec275bb5-5903-44b0-b975-86b12f274af1>

Nerat, U. in Gornjak, M. (2024). *Bonitetne ocene podjetja: metodologija in izračuni*. *Poslovodno računovodstvo*, 17(2), 25–46. Pridobljeno 21. 1. 2026 z naslova https://akp.poslovodno-racunovodstvo.si/wp-content/uploads/2024/05/RevijaPoslovodnoRaunovodstvo_2_2024_BONITETNE-OCENE-PODJETJA.pdf

NLB. (b. l.). *Zeleni kredit za podjetja*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova <https://www.nlb.si/podjetja/financiranje/zeleni-kredit-za-podjetja>

Praper, L. (b. l.). *EBITDA – Vse, kar morate vedeti*. Pridobljeno 21. 2. 2026 z naslova <https://equito.si/blog/ebitda-vse-kar-morate-vedeti/>

Robnik, L. (2008a). *Branje in razumevanje računovodskih izkazov*. Pridobljeno 3. 2. 2026 z naslova <https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=1668>

Robnik, L. (2008b). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zavod IRC. Pridobljeno 3. 2. 2026 z naslova http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Financno_racunovodstvo-Robnik.pdf

Robnik, L. (2021). *Zapiski predavanj: Finančno računovodstvo*. B&B Višja strokovna šola.

Slovenska poslovna točka SPOT. (2023). *Bančni viri*. Pridobljeno 10. 2. 2026 z naslova <https://spot.gov.si/sl teme/bancni-viri>

Slovenski inštitut za revizijo. (2016). *Pravila skrbnega računovodenja 8 – Računovodsko analiziranje*. Pridobljeno 30. 1. 2026 z naslova <https://si-revizija.si/datoteke/standardi/1508/psr-2016.pdf>

Slovenski inštitut za revizijo. (2024). *Slovenski računovodski standardi*. Pridobljeno 30. 1. 2026 z naslova <https://si-revizija.si/datoteke/standardi/3310/srs-2024-e-knjiga.pdf>

Sparkasse. (b. l.). *Potrošniški kredit do 40. 000 EUR*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova <https://www.sparkasse.si/sl/prebivalstvo/kredit/potrosniski-kredit>

Štefe, E. (2025). *Zapiski predavanj: Analiza bilanc z revizijo*. B&B Višja strokovna šola.

Šuštar, R. (2011). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Zavod IRC. Pridobljeno 21. 1. 2026 z naslova http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Analiza_poslovanja-Sustar.pdf

UniCredit Bank. (b. l.a). *Dolgoročno financiranje*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova <https://www.unicreditbank.si/si/podjetja/financiranje/podjetja-dolgorocno-financiranje.html>

UniCredit Bank. (b. l.b). *Podjetniki in mala podjetja*. Pridobljeno 18. 2. 2026 z naslova https://www.unicreditbank.si/si/podjetniki-in-mala-podjetja.html#Poslovne_finance

Uredba Komisije (ES) št. 1126/2008. (2008). *Uradni list EU, L 320/1*. Pridobljeno 30. 1. 2026 z naslova <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R1126>

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). (2006). *Uradni list RS*, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10, 75/23, 102/24 in 77/25. Pridobljeno 28. 1. 2026 z naslova <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4291>

Združenje bank Slovenije. (b. l.). *ABC bančnih izrazov*. Pridobljeno 9. 2. 2026 z naslova <https://www.zbs-giz.si/abc-bancnih-izrazov/>

PRILOGI

Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za leto 2024 v EUR.

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida podjetja X za leto 2024 v EUR.

Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za leto 2024 v EUR.

	2024	2023
SREDSTVA	50.345,18	55.191,30
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	1.802,51	2.874,23
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	0,00	0,00
1. Neopredmetena sredstva	0,00	0,00
2. Dolgoročne AČR	0,00	0,00
II. Opredmetena osnovna sredstva	1.802,51	2.874,23
III. Naložbene nepremičnine	0,00	0,00
IV. Dolgoročne finančne naložbe	0,00	0,00
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00
2. Dolgoročna posojila	0,00	0,00
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0,00	0,00
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	48.542,67	52.317,07
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0,00	0,00
II. Zaloge	0,00	0,00
III. Kratkoročne finančne naložbe	0,00	0,00
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00
2. Kratkoročna posojila	0,00	0,00
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	14.195,83	8.668,03
V. Denarna sredstva	34.346,84	43.649,04
C. KRATKOROČNE AČR	0,00	0,00
Zunajbilančna sredstva	0,00	0,00
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	50.345,18	55.191,30
A. PODJETNIKOV KAPITAL	49.451,02	51.949,48
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PČR	0,00	0,00
1. Rezervacije	0,00	0,00
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0,00	0,00
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	0,00	0,00
I. Dolgoročne finančne obveznosti	0,00	0,00
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0,00	0,00
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	894,16	3.241,82
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0,00	0,00
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0,00	0,00
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	894,16	3.241,82
D. KRATKOROČNE PČR	0,00	0,00
Zunajbilančne obveznosti	0,00	0,00

*Tabela 10: Bilanca s stanja podjetja X za leto 2024 v EUR
(Vir: AJPES, 2025)*

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida podjetja X za leto 2024 v EUR.

	2024	2023
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	36.693,34	21.824,44
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0,00	0,00
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0,00	0,00
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	6.600,00	5.285,88
5. Stroški blaga, materiala in storitev	17.589,90	12.267,99
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	17.134,19	11.476,31
b) Stroški storitev	455,71	791,68
6. Stroški dela	0,00	0,00
a) Stroški plač	0,00	0,00
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	0,00	0,00
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	0,00	0,00
č) Drugi stroški dela	0,00	0,00
7. Odpisi vrednosti	1.071,72	803,79
a) Amortizacija	1.071,72	803,79
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0,00	0,00
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0,00	0,00
8. Drugi poslovni odhodki	9.063,84	7.544,95
9. Finančni prihodki iz deležev	0,00	0,00
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0,00	0,00
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0,00	3,99
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0,00	0,00
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0,00	84,15
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0,00	0,00
15. DRUGI PRIHODKI	1,47	0,00
16. DRUGI ODHODKI	0,00	0,00
17. Poslovni izid obračunskega obdobja (podjetnikov dohodek/negativni poslovni izid)	15.569,35	6.413,43
18. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	0,00	0,00

*Tabela 11: Izkaz poslovnega izida podjetja za leto 2024 v EUR
(Vir: AJPES, 2025)*